

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 14 JUNI 1922

No. 337

INHOUD

	Blz.
DE INVOERING DER HAAGSCHE CONDITIËN 1921 door <i>Mr. H. J. Knottenbelt</i>	519
Nogmaals „Rubber” door <i>A. C. Mees</i>	521
De Rubber-crisis I door <i>Mr. G. A. Voûte</i>	522
De Nederlandsche Postchèque en Girodienst door <i>C. A. Burgers</i>	524
De Resoluties van Genua op financieel en economisch gebied en ten opzichte van het Internationaal Verkeer I	525
Londensche Correspondentie	529
Index-cijfers	530
AANTBEKENINGEN:	
De Zweedsche banken	531
BOEKAANKONDIGING:	
League of Nations	532
a. Memorandum on Currency 1913—1921.	
b. Memorandum on Central Banks 1913, 1918—1921.	
c. Memorandum on Public Finance 1921, bespr. door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i> .	
Camille Jacquart: La population et la Guerre. Conférence faite à l'Institut supérieur de Philosophie le 15 février 1922	532
INGEZONDEN STUKKEN:	
Beperkte of onbeperkte Rubberproductie door <i>M. J. Koch</i>	533
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	533
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	534—541
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeteekende stukken: *Bykantoor Ruijge Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

12 JUNI 1922.

Nadat in de geldbehoefte voor de maandswisseling was voorzien is de geldmarkt snel aanzienlijk ruimer geworden. Al spoedig werd particulier disconto weder voor 4½ pCt. afgedaan, terwijl heden aanzienlijke bedragen voor 4 pCt. en enkele posten van aller-eerste kwaliteit zelfs voor 3½ pCt. plaatsing konden vinden. Ook de prolongatierente liep snel terug en kwam van 4 op 3¼ pCt.

In tegenstelling met de vorige berichtswEEK was de stemming op de wisselmarkt deze week weder

flauw. De daling van ponden, francs en dollars was weliswaar niet groot en ook markten waren aanvankelijk niet zoo flauw en een oogenblik weder op 0,93½ gezocht, maar de stemming was zeer lusteloos en zonder zaken, zoodat een heden optredend iets grooter aanbod de koersen aanzienlijk deed terug loopen.

LONDEN, 10 JUNI 1922.

Deze week heerschte er een gemakkelijke stemming op de geldmarkt; daggeld was verkrijgbaar tegen 2—1½ pCt., terwijl 7-daags-geld op 2½—2¼ pCt. bleef.

Het aanbod was echter niet zoo ruim, als men wel na de maandswisseling verwacht had.

Deze totale afwezigheid van eenigen overvloed aan vlottend crediet, bracht op de discontomarkt een vastere stemming teweeg. De banken kochten slechts in bescheiden mate accepten en de disconto's liepen een weinig op.

Voor 2-, 3- en 4-maands prima bankaccepten bedragen zij thans 2½/16—¾ pCt., terwijl 6-maands-accepten 2¾—7/16 pCt. noteerden.

DE INVOERING DER HAAGSCHE CONDITIËN 1921.

De loop, dien de practische invoering der „League Rules 1921” in den laatsten tijd neemt, is waard onder de aandacht te worden gebracht van degenen, die bij die invoering belang hebben, zoowel van voorstanders als van tegenstanders daarvan.

Van het oogenblik, waarop de wenschelijkheid van eenvormige bepalingen betreffende het vervoer ter zee internationaal werd uitgesproken, bestond er verschil van meening omtrent de wijze, waarop die eenvormigheid zou zijn te bereiken. De vraag was: moet dit geschieden door eenvormigheid van wetgeving of beter nog door vaststelling van eenvormige bepalingen bij internationaal tractaat, of moet dit geschieden door vrijwillige aanvaarding door de bij het vervoer betrokken partijen, op dezelfde wijze waarop de York & Antwerp Rules zijn ingevoerd?

Beide methoden hebben hare voor- en nadeelen. Het voordeel van vaststelling bij de wetten der verschillende zeevarende natiën of bij een tractaat tusschen die natiën bestaat in den daarin gelegen dwang tot algemeene toepassing. Daartegenover staat het nadeel, dat het waarschijnlijk lang zal duren, eer de verschillende landen eenvormige wetten ten opzichte van dit onderwerp zullen hebben ingevoerd, of eer zij het omtrent een tractaat zullen zijn eens geworden: het duurde zeventien jaren om te geraken tot de in haar wezen veel eenvoudigere regeling bij tractaat van aanvaring en van hulp- en bergloon ter zee (Tractaten van Brussel 1910). Daarentegen scheen een algemeene vrijwillige aanvaarding spoedig te be-

reiken; de Conferentie der International Law Association, die de Haagsche Condiitiën in September 1921 vaststelde, meende zelfs, dat een algemeene invoering op 1 Februari 1922 mogelijk zou zijn. Aan een vrijwillige invoering zouden buitendien twee grote voordeelen verbonden zijn, en wel, dat wijzigingen alsdan gemakkelijker zouden zijn aan te brengen, dan na vaststelling bij wetten of tractaat, alsmede dat, wanneer dwang bij de wet noodig zou blijken, een voór-afgaand 'practisch gebruik dier conditiën zou aantoonen of zij voor aanvaarding bij de wet werkelijk geschikt zijn; zoo ja, dan zou de gebleken geschiktheid de internationale aanvaarding bij wetten of tractaat ten eerste kunnen bevorderen.

De Haagsche Conferentie der International Law Association sprak zich duidelijk uit in de richting van vrijwillige aanvaarding. Zij hield echter rekening met de bezwaren aan zulk een aanvaarding verbonden zoolang — gelijk het geval is — in verscheidene landen wetgevingen bestaan, die omtrent het vervoer ter zee dwingende bepalingen bevatten, welke van de Haagsche Condiitiën afwijken. Te dien opzichte werd in een resolutie de wenschelijkheid uitgesproken, dat de bedoelde wetgevingen alsmede de wetten, welke in eenige landen (waaronder Nederland) op dit stuk in voorbereiding zijn, in overeenstemming zouden worden gebracht met de Haagsche Condiitiën.

Bij het volgen van dit advies der Conferentie doet zich echter het bezwaar voor, dat de geschiktheid der Haagsche Condiitiën om onveranderd als internationale norm van het zeevervoer te gelden nog niet is gebleken. De Conferentie gaf dat advies onder den optimistischen indruk, waaronder zij door den loop der debatten en de eenstemmige aanvaarding der Condiitiën was gekomen. De Condiitiën toch eischten belangrijke concessies van den kant der reeders en die waren ten genoegen van de ter Conferentie aanwezige kooplieden, verzekenaars en bankiers ten slotte door de reeders verleend.

Nadat in September 1921 de Condiitiën waren vastgesteld, hebben de reeders van vrijwel alle zeevarende natiën in November te Londen een eerste internationale reeders-conferentie gehouden en daarin hebben zij in groote meerderheid de wenschelijkheid van invoering erkend. Van die zijde was dus op medewerking te rekenen.

De tegenkanting kwam van een zijde, waarvan de Haagsche Conferentie haar zeker niet heeft verwacht: van eenige groepen van handelaren, in 't bijzonder van die in graan en hout in Europa en van die in vleeschproducten in Noord-Amerika. In ons land hebben vrijwel alleen voormelde tegenstanders der Condiitiën van belangstelling doen blijken, een belangstelling, die zich natuurlijk uitte in oppositie tegen de onveranderde invoering der Condiitiën en pogingen om deze veranderd te krijgen. Principeele tegenstand tegen vrijwillige regeling van het onderwerp bij overeenkomst tusschen de bij het vervoer betrokken partijen bestond, voorzover mij bekend is, in ons land niet: de Nederlandsche handel is in 't algemeen niet gesteld op dwingend recht ten aanzien van zijn contracten. Integendeel: uit den handel heeft zich onder leiding van den heer Abram Muller, oud-directeur der Nederlandsche Handel Mij., gevormd een „Commissie van belanghebbenden voor de invoering der Haagsche Condiitiën 1921”, die in overleg met de Nederlandsche reeders is getreden ten einde het in hare benaming uitgedrukte doel te bereiken.

In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika schijnt de tegenstand tegen de Haagsche Condiitiën geen overwegende kracht te vormen. Zooals bekend, is het onderwerp daar te lande sedert vele jaren geregeld door de wet, de Harter-Act, die dwingend recht bevat en diensgevolge aan de onveranderde invoering der Haagsche Condiitiën in den weg staat. De tegenstanders dezer Condiitiën hebben een actie op touw gezet ten einde tot verscherping dier wet ten laste der reeders te geraken. Doch blijkbaar zonder succes. Want

niet lang geleden is bij het Congres een wetsontwerp ingediend, waarbij de rechtsgeldigheid van vervoerovereenkomsten op de Haagsche Condiitiën erkend wordt, *niettegenstaande bestaande daarmede strijdige wettelijke bepalingen* (Harter-Act), behoudens een daarbij gegeven interpretatie van enkele bepalingen der Haagsche Condiitiën, welke als afwijkingen van den inhoud daarvan zijn aan te merken.

Wanneer dit voorstel tot wet wordt verheven, zal op zeer eenvoudige en praktische wijze ruimte voor toepassing der Haagsche Condiitiën naast de wettelijke regeling zijn gemaakt.

Het Amerikaansche wetsvoorstel gaat geheel in de richting van diegenen, die aan vrijwillige toepassing der Haagsche Condiitiën, althans voorloopig, de voorkeur geven boven vaststelling daarvan bij de wet.

Ook de Internationale Kamer van Koophandel heeft zich nog onlangs uitdrukkelijk in dien zin uitgesproken. Het Fransche nationale comité der Kamer had enkele weken geleden een voorstel gedaan daartoe strekkend, „que la consécration des Règles de la Haye par une convention internationale soit mise à l'ordre du jour de la prochaine conférence diplomatique maritime etc.” Dat comité is derhalve de invoering der Condiitiën welgezind, doch verlangt reeds dadelijk sanctie bij internationaal tractaat. Het handelt daarmede geheel in de lijn, die de Fransche reeders in deze quaestie steeds hebben willen volgen, en die afwijkt van het inzicht der reeders van de meeste overige landen, die voorschands aan vrijwillige aanvaarding de voorkeur geven. Het door de Internationale Kamer van Koophandel bij haar eerste Congres (Londen, Juni 1921) benoemde „Bill of Lading Committee”, waarin ook Nederland is vertegenwoordigd, heeft in meerderheid tegen de aanneming van het Fransche voorstel geadviseerd, en het slot is geweest, dat het Uitvoerend Comité der Kamer op 26 Mei j.l. een resolutie heeft aangenomen van den volgende inhoud:

„That this Executive Committee, while thoroughly in favour of a Conference being held in due course, are not prepared at the present time to urge that the Hague Rules should be made compulsory, thinking it would be better that they should be tried for some further period in order that alterations which may be found necessary can be completed without requiring further legislation and that the Bill of Lading Committee of the Chamber be instructed to consider the general lines which these amendments should follow.”

Zoo scheen het systeem van voorloopige vrijwillige aanvaarding der Condiitiën vrij vasten voet te krijgen, toen onverwacht uit Engeland het bericht kwam, dat daar te lande na Pinksteren een wetsontwerp zou worden ingediend, waarbij met eenige afwijkingen, welke in hoofdzaak overeenkomen met de hierboven bedoelde Amerikaansche, de Haagsche Condiitiën tot dwingend recht worden verheven.¹⁾

Wanneer dit, door den Board of Trade voorgestelde wetsontwerp door het Britsche Parlement wordt aangenomen, zal de invoering der Haagsche Condiitiën een nieuwe phase zijn ingetreden.

Het lijdt geen twijfel, dat wanneer alle vervoer, dat onder de Britsche wet valt, zal worden beheerscht door bepalingen, vrijwel gelijklopend aan de Haagsche Condiitiën, de algemeene invoering van deze krachtig zal worden bevorderd.

Aan den anderen kant zal het in de toekomst bezwaarlijker worden, die bepalingen te wijzigen. Intuschen zal moeten blijken, in hoeverre en met welk gevolg tegen het bedoelde Engelsche wetsontwerp oppositie zal worden gevoerd, eenzijdig door de tegenstanders daar te lande der Haagsche Condiitiën, wien deze bepalingen niet streng genoeg zijn, anderzijds

¹⁾ De tekst van het wetsontwerp, met aanduiding der afwijkingen van de Haagsche Condiitiën, is opgenomen in *Lloyds List* van 27 Mei j.l.

door de Engelsche reeders, wier verplichtingen door de bij het wetsontwerp in de Condiitiën aangebrachte wijzigingen zullen worden verzwwaard.

Worden de Haagsche Condiitiën in gewijzigden vorm dwingend recht in Groot-Brittannië, dan zal het meer nog dan voorheen noodzakelijk zijn, dat bij de behandeling van ons ontwerp-Zeerecht met die Condiitiën rekening wordt gehouden. Een regeling, gelijk in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is voorgesteld (zie boven), schijnt de beste oplossing, met deze verbetering echter, dat de wet, in afwijking van hare bepalingen, toesta de Haagsche Condiitiën toe te passen, zooals zij thans luiden of in de toekomst zullen worden gewijzigd. Bij een zoodanige regeling zal het niet noodig zijn het aanhangige wetsontwerp, voorzover dit betere regelingen bevat dan de Condiitiën, te wijzigen, teneinde de gewenschte algemeene invoering dier Condiitiën mogelijk te maken.

Het voorgaande toont aan, dat de Haagsche Condiitiën nog altijd staan in het middelpunt der internationale belangstelling en daarom de aandacht van degenen, die hier te lande bij het zeevervoer en de regeling daarvan zijn betrokken, alleszins blijven verdienen.

H. J. K.

NOGMAALS „RUBBER”.¹⁾

„Geen lapmiddelen” zou ik als motto willen bezigen boven deze bijdrage in de polemiek over de rubberkwestie. Als zoodanig betitel ik alle pogingen die i.c. ingaan tegen den natuurlijken loop.

Het eerste lapmiddel, in Indië tot stand gebracht, maar niet — of bijna niet — in actie gekomen en nu feitelijk van geen betekenis meer, was de Cultuur Hulpbank, gedacht als reddingsplank, door staatshulp, van noodlijdende cultuurondernemingen. Door zeer velen is dat lichaam van den beginne af veroordeeld. Was het in 1920 reeds niet duidelijk waarom de gemeenschap risico moest aanvaarden die particulieren en de credietinstellingen niet zelf konden of wilden dragen, naar gelang het Indisch staatsbudget in het moeras dreigde te geraken, bleek het inderdaad dat de belastingpenningen daarvoor allerminst mochten dienen: de staatsgarantie waarop de Hulpbank moest steunen is dan ook niet verleend.

Thans wordt uit invloedrijke en zeer belangrijke rubberkringen, zoo in Britsch Indië als in de Straits en onzen Oost, een krachtige actie gevoerd om op andere wijze de schapen tegen het meer en meer naderend onweer te doen samenhouden onder den herder: den staat.

Maar thans vraagt men geen geldelijken steun, men zoekt een mentor in de overheid, een dwingende macht die zal voorschrijven hoeveel er geoogst en hoeveel er uitgevoerd zal mogen worden: vrijwillig wil men zich stellen onder curateele.

Vrijwillig? Neen; er zijn eenige, ja zelfs zeer vele producenten die niet gediend zijn van maszregelen, die hun vrijheid willen behouden, die een begrijpelijke aversie hebben tegen overheidsinmenging en die, doordien zij hunne zaken goed gekozen en goed en zuinig beheerd hebben, onder zulke omstandigheden verkeerden, dat zij zich voldoende sterk gevoelen om zichzelf te helpen.

Diegenen redeneeren dat er weliswaar veel, thans te veel, rubber de markt drukt, dat het echter niet die voorraden zijn, die de verre toekomst benevelen voor den producent, maar wel het feit dat de cultuur

¹⁾ [Artikelen over het rubbervraagstuk werden opgenomen in de nummers van dit weekblad van 26 April, 3, 10 en 24 Mei j.l. nos. 330, 331, 332 en 334. In de afgelopen weken is in de groote dagbladen aan het vraagstuk een uitvoerige discussie gewijd. Wij ontvingen nog verschillende stukken over het vraagstuk, die tot ons leedwezen niet alle opgenomen kunnen worden. Behalve het hier afgedrukte artikel van den heer A. C. Mees bevat dit nummer het eerste gedeelte van een artikel van den heer Mr. G. A. Voute, benevens een hernieuwd antwoord van den heer M. J. Koch op de beschouwingen van den heer Sanders.

— Red.]

in de „boom”jaren overdone is: dat er veel te veel rubberboomen zijn, die, blijven zij produceeren, op den duur eene blijvende verbetering tegenhouden.

Leefden wij in den tijd der hongi-tochten, men zou wellicht zelf gaan uitroeien, in onzen tijd mag men dat alleen overlaten aan de natuur en die zal er voor zorgen, wanneer men de wet van vraag en aanbod niet kunstmatig aan banden legt door — middels prijsopdrijving — in het leven te houden wat geen voldoende levenskracht heeft. Een der Heeren voorstanders van staatsinmenging pleit deze met den uitroep: „aux grands maux les grands remèdes”. Ik zou willen vragen: is het zoeken van bescherming een „groot” middel? Men zou veeleer geneigd zijn het „klein” te noemen en de geschiedenis onzer Oost-Indische cultures is daar om aan te toonen dat wat werkelijk groot is, dit geworden is door eigen kracht, allerminst door welke hulp der overheid ook. De Suikerindustrie is tegen de verdrukking van beschermde biet en allerlei ziekten in het eigen gewas in „auf eigener Faust” gegroeid tot iets groots; de Kinaplanters hebben zich door eigen organisatie versterkt, dat was aangewezen, want men kon zich plaatselijk in betrekkelijk kleinen kring, die feitelijk een monopolie had, concentreeren; de Petroleum en de Tabak hebben nooit hulp van de Regeering gehad en zoo is er meer.

Een beroep op de tijdelijke crisismaatregelen, die de Indische Regeering in 1918 nam om door uitvoerregeling bij enkele producten in te grijpen, kan hier niet opgaan, toen gold het een inmenging in zeer bijzondere omstandigheden, die, elkeen begreep het, van slechts tijdelijken aard waren, door den oorlogstoestand geschapen.

Inmenging thans, hetzij door tijdelijk tapverbod, hetzij door een stelsel van uitvoerverbod met licenties, zou niet iets tijdelijks zijn, maar telkens opnieuw moeten worden toegepast: men zou den cirkelgang krijgen van prijsverhoging door productievermindering, gevolgd door daling zoodra de prijzen weder tot productieverhoging leidden. De moeilijkheden zouden niet overwonnen worden, het zou zijn uitstel van executie voor velen, geen blijvende verbetering van den toestand, die — wij herhalen het — ontstaan is door te veel aanplantingen, een feit, dat niet vandaag of gisteren is geconstateerd, maar dat reeds jaren geleden tijdens den „boom” en daarna voorzien werd. De voorstanders van gedwongen productiebepanking baseeren zich weliswaar op de bewering, dat er slechts tijdelijke onder-consumptie is, maar dat is een hypothese, waarop niet gerekend mag worden bij het voorspreken van een dwingend stelsel, dat door zeer vele ondernemers niet gewenscht wordt; ten duidelijkste is dit gebleken bij de mislukte pogingen om het onderling eens te worden over vrijwillige inkrimping van productie. Dwingend ingrijpen van boven af ware in hooge mate onbillijk tegenover hen, die zich daartegen verzetten en strijdt ook tegen ons nationaal karakter.

De bestaansmogelijkheid en de rentabiliteit van elke cultuur worden bepaald door den kostprijs van het product en niet door den verkoopprijs; tenzij men aan algeheelen ondergang wil gelooven van de „geheele” rubbercultuur, moet men nl. aannemen, dat de verkoopprijs op den duur boven de normale productiekosten moet liggen. Die verkoopprijs zal zich hebben te richten naar de laagste kostprijzen. Elk producent dient zich dus af te vragen of hij zijn rubber zoo goedkoop kan voortbrengen, dat hij de vergelijking met anderen kan doorstaan; zoo ja, dan heeft hij geen zorg voor de verre toekomst ten zal hij de gelden om door te werken kunnen vinden.

Zwakke bedrijven, wier kostprijs te hoog ligt, zullen tenzij zij door kunstmiddelen het bestaan nog kunnen rekken, moeten falen. Hun val, hij moge te betreuren zijn, zooals overal waar kapitaalvermietiging voorkomt, zal het natuurlijk geneesmiddel zijn voor de algemeene kwaal.

Elk producent dient te beginnen zijn hand in eigen boezem te steken — wat voorbestemd is om te gronde te gaan, moet vallen — het zal het natuurlijk gevolg zijn van wat de Engelschen in den handel noemen: „overtreading”, d.i. hier te veel aanplant.

Ten slotte nog een woord over de eventueele overheidsinmenging door sommigen gewild. Behalve de verhooging van kostprijs, onafscheidelijk verbonden aan productiebeperking, ook voor de landen, die hunne superioriteit danken aan hun lagen prix de revient, moge men zich tweemaal bedenken vóór het inhalen van het paard van Troye. Het moet m.i. juist andersom zijn: de Indische regeering dient zich terug te trekken daar waar hare bemoeiingen zoozeer geleid hebben en nog dreigen te leiden tot verhooging van kosten en lasten. Gewezen mag worden op de vele hinderlijke en overdreven emigratiebepalingen, die den Sumatraplanter op geweldige kosten hebben gejaagd; het koelievraagstuk: de voorgenomen afschaffing van de poenale sanctie; de onoordeelkundige belastingen, alle factoren wier opheffing of verzachting tot verhooging der rentabiliteit van menig cultuurbedrijf zou kunnen voeren.

Gaat o.a. de afschaffing van de poenale sanctie door, dan zal alleen daardoor de voortzetting van vele ondernemingen, die in de buitengewesten werken, onmogelijk worden, zooals door mannen der praktijk voorzien wordt en voorspeld is.

Onder onoordeelkundige belastingen verstaan wij o.a. de koffiëbelasting, die het eenige product, dat de rubber door de moeilijke eerste jaren heen kon helpen, zwaar belast! Dat is een indirecte belasting, die de Staat op de rubber heeft gelegd.

Moet van verdere inmenging van de Indische Regeering, van de ambtenaren, die geroepen zouden zijn als de dwingende voogden op te treden om de productie te temperen, de redding komen?

Er zijn velen die, gegeven de wijze waarop de Staat meer en meer de groote lasten in Indië op de producenten, op de groote cultures en industrieën schuift, daarvan slechts negatieve verwachtingen hebben — et pour cause!

A. C. Mees.

DE RUBBER-CRISIS.

I.

I. Weerlegging van de argumenten tegen het nemen van maatregelen ter bestrijding der heerschen- de rubber-crisis.

De voornaamste argumenten, welke tegen de voorgestelde maatregelen ter bestrijding van de rubber-crisis zijn aangebracht zijn:

- 1°. dat de kostprijs te hoog wordt;
- 2°. dat de verkoopprijs daardoor te hoog wordt;
- 3°. dat het eenige ware is „survival of the fittest”;
- 4°. dat regeeringsinmenging uit den boeze is;
- 5°. dat de maatregelen niet zouden helpen.

Het zij mij veroorloofd deze argumenten een voor een aan critiek te onderwerpen.

Dat de kostprijs te hoog wordt.

Er zijn in den laatsten tijd reeds zoo veel bezuinigingen aangebracht en door inkrimping van de productie kan nog zooveel bezuinigd worden, dat de kostprijs ook bij een zware productievermindering, wel niet zoo belangrijk veel hoger zal worden, dan in den tijd toen ruime winst werd gemaakt en niet op kleinigheden werd gelet; waar tenslotte de kostprijs er niets toe doet, mits de verkoopprijs dezen dekt, is dit argument géén argument.

Dat de verkoopprijs te hoog wordt.

De bedoeling van elken voorgestelden maatregel is natuurlijk geweest den verkoopprijs dusdanig te maken, dat de kostprijs wordt gedekt en bovendien winst wordt gemaakt; het lijkt wel eens of men de prijzen van pas 2, 3 jaren geleden vergeten is, wanneer men dit argument gebruikt, immers, neem aan dat de kostprijs door zware inkrimping zelfs tot 2/- lb. zoude stijgen, dan zoude een verkoopprijs van 2/6 per lb.

dezen dekken en nog ruime winst laten, een verkoopprijs, welke in 1920 en vorige jaren niet alleen voorkwam, doch vaak werd overschreden; dat de fabrikanten, welke rubber consumeeren thans een dergelijken prijs niet meer zouden kunnen betalen is niet te bewijzen en hoogstonswaarschijnlijk, gezien het feit, dat de meeste ruwe producten thans veel kostbaarder zijn dan vóór den oorlog en rubber alsdan slechts den vooroorlogsprijs bereikt zoude hebben; bovendien zoude de verkoopprijs langzamerhand verlaagd kunnen worden, zoodra de genomen maatregel doeltreffend werkte, de voorraden namelijk geslonken zijn en de productie-inkrimping dus verminderd kan worden.

Dat „survival of the fittest” het eenige ware is.

De aangehaalde woorden zijn de leuze geworden voor hen, die tegen de voorgestelde maatregelen ter bestrijding der rubber-crisis zijn, doch vormen een zeer zwak argument, vooral wanneer daaraan wordt vastgeknoopt de bewering, dat de Engelsche producenten het tegen de Hollandsche moeten afleggen.

Deze bewering wordt verdedigd door erop te wijzen, dat de productiekosten der Hollandsche producenten geringer zijn, dan die der Engelsche, doch is reeds eerder vastgesteld, dat Colombo het goedkoopst produceert en Sumatra aan den duren kant is; wat echter van nog grooter gewicht is werd tot dusver niet sterk naar voren gebracht, nl. de vraag, welke producenten er financieel het best voorstaan; een studie van de jaarverslagen der groote Engelsche en Hollandsche rubbermaatschappijen zoude wellicht een openbaring zijn; de reserves waarover de Engelsche nog beschikken, zijn veelal, dank zij conservatief beheer, zeer groot en waar een „survival of the fittest” veronderstelt „a fight to the bitter end”, mag de vraag gesteld worden of de Engelschen het niet langer kunnen volhouden dan de Hollandsche; voorts is de quaestie van wie het 't langst uithoudt zeer onderhevig aan bijkomstige omstandigheden; het behoeft geenszins uitsluitend die onderneming te zijn, welke het goedkoopst produceert, dan wel financieel er het best voorstaat, want de verkooppolitiek der directie kan zeer veel invloed uitoefenen, zooals gebleken is uit de jaarverslagen van de ondernemingen, die haar jaaroogst of een deel daarvan lang van te voren tot winstgevendende prijzen verkochten!

Een eenigszins duidelijk beeld van de gevolgen van „survival of the fittest” is nog niet verstrekt door de voorstanders van die leuze en toch zoude men van een serieuze directie, die zich tegen maatregelen verzet, welke door velen worden aanbevolen om de onder haar staande onderneming winstgevend te maken, mogen verwachten, dat een dergelijk exposé werd gegeven en niet slechts werd verwezen naar forward verkoopen of een reserve, die tijdelijk de onderneming boven water kan houden.

Intusschen is reeds eenigszins merkbaar wat de gevolgen van een „laissez faire” of „survival of the fittest” zullen zijn, immers de United Serdang ver-grootte haar kapitaal door een aandeeluitgifte met het openlijke doel om ondernemingen op te kopen, welke het af zouden leggen en de Société Internationale de Plantation et de Finance kocht volgens een telegram uit Weltevreden van 25 Mei twee ondernemingen van de London Langkat voor f 350.000,—; de groote maatschappijen en syndicaten zijn er dus op uit wat goedkoop is in te pikken en straks komen wellicht de Amerikaansche rubberfabrikanten hun daarbij concurrentie aandoen; weliswaar zullen zij bij voorkeur niet ondernemingen kopen, die slecht gesitueerd zijn en ongetwijfeld zullen er vele kleinere ondernemingen zijn, die gesloten en niet opgekocht worden, doch de productie dier ondernemingen legt geen gewicht in de schaal, waar momenteel sprake is van een voorraad en productie, welke een paar honderdduizend tons te groot is en het is niet onmogelijk, dat ook de slechte ondernemingen voor een futje worden gekocht, desnoods om door ze dood te tappen

meer dan de koopsom er uit te halen; voorts dient erop gewezen, dat de gelukkige koper van een goede onderneming voor weinig geld er onmiddellijk veel beter voorstaat, dan de eigenaar van een onderneming, welke reeds de crisis van den aanvang heeft meegemaakt en wellicht reeds dieper in de schuld zit.

Wat zijn dus de gevolgen van „survival of the fittest“?

Een zeer lange periode van misère, waarin geld de eenige rol speelt, zonder dat iemand met eenige zekerheid kan zeggen, wie het zal kunnen uitzingen of wie de uiteindelijke eigenaren der overgebleven rubberondernemingen zullen zijn.

Ten slotte nog twee punten:

Een rubberplantage, al wordt die gesloten, verdwijnt nog niet en wanneer de „fittest“ het spel gewonnen achten en prijzen stijgen, zouden vele dier ondernemingen wel weer geopend kunnen worden.

Mocht de Amerikaansche rubberindustrie de hand kunnen leggen op vele ondernemingen, zoodat zij voor de toekomst vrijwel onafhankelijk van andere producenten zoude zijn, dan is daarmede een ontzaglijk nadeel geschapen voor de resteerende ondernemingen, die alsdan slechts op de consumptie in andere landen aangewezen zijn; dat de Amerikaansche industrie tot iets dergelijks in staat zoude wezen of zoo iets eventueel zoude willen doen, mag als vaststaande worden aangenomen, daar zij te zeer bij de productie belang heeft om deze in gevaar te zien komen; zij preferert hooge stabiele prijzen boven lage prijzen, welke het risico van een scherpe reactie dan wel van onvoldoende productie inhouden.

Regeringsinmenging is uit den booze.

Voor den Hollander is regeringsinmenging bij uitstek iets, waarvoor hij groote vrees heeft, vooral sedert de oorlogsjaren hem getoond hebben, dat zij vaak hoogst onaangename uitwerking heeft; deze vrees mag echter niet zoover gaan, dat regeringsinmenging steeds en voor alle gevallen verwerpelijk moet worden geacht; zij is in vele landen voorgekomen en heeft vaak uitstekend gewerkt; zij sproot alsdan meestentijds uit noodzaak voort.

Dat zij thans noodzakelijk zoude zijn bij het doorvoeren van eenigen maatregel ter bestrijding der crisis, is zeker, want de Hollanders zouden niet voldoende vertrouwen in hun Engelsche confraters hebben zonder regeringscontrole, en moge dus dit bezwaar licht geteld worden, als de wenschelijkheid van eenigen maatregel anderszins is gebleken. Die regeringsbemoediging kan echter door eigen toedoen der producenten tot een minimum worden teruggebracht, want vrij zeker is aan te nemen, dat de Regeering zelf niet tuk is op de vermeerdering harer werkzaamheden en zij dus gaarne de leiding der zaken aan anderen overlaat, om zelf slechts als controleerend lichaam op te treden; zij zal zich zelfs gaarne terugtrekken, zoodra blijkt, dat haar bemiddeling niet meer noodig is en de producenten haar met dank voor bezworen diensten eervol van hare plichten willen ontslaan.

Dat de Regeering wel degelijk belang heeft bij het nemen van maatregelen ter bestrijding der crisis, mocht niet over 't hoofd gezien en mag niet ontkend worden; dat ondernemingen gesloten worden, dat Koelies en Europeanen worden ontslagen, dat geen belastingen van die ondernemingen meer binnenkomen, het zijn allemaal Regeeringszorgen.

Dat de maatregelen niet zouden helpen.

In het algemeen gezegd is dit argument natuurlijk moeilijk te bestrijden, want het hangt van de maatregelen af of zij zouden helpen of niet. Men mag echter aannemen, dat de neiging in deze wereld is om steeds meer van elk der ruwe producten te consumeeren en zeer zeker van rubber; dat er dus, mits er niet meer bijgeplant wordt, t.z.t. wel emplooi zal zijn voor de productie van al de thans bestaande plantages; dat er echter een malaise over de heele wereld heeft ge-

heerscht, tengevolge waarvan de geproduceerde rubber niet geheel in consumptie ging — waardoor groote voorraden ontstonden — en dat er zonder restrictie momenteel, dank zij de nog heerschende malaise, meer wordt geproduceerd dan de consumptie benoedigt.

Het is dus hoogstwaarschijnlijk, dat, mits gezorgd worde, dat de voorraden slinken en de productie niet grooter zij dan de consumptie, op den duur weer 100 pCt. geproduceerd kan worden; een maatregel, welke daarvoor zorgt, zoude dus wel helpen, mits hij er tevens voor zorgt, dat in den tusschentijd de ondernemingen kunnen blijven bestaan; hij zoude alsdan den nutteloozen ondergang van vele ondernemingen voorkomen.

II. Argumenten vóór het nemen van maatregelen ter bestrijding der heerschende rubber-crisis.

Hierboven werd onder het argument van „survival of the fittest“ reeds erop gewezen, dat het „uitzielingsproces“ zeer lang zou kunnen duren; de crisis begon verleden jaar, toen de prijs beneden 1/- viel en de sedert verlopen periode heeft het volgende te zien gegeven:

eerst een val tot 7d voor sheets en 8d voor crêpe met 't gevolg, dat een paar kleinere ondernemingen verdwenen, een paar niet tapten of belangrijk minder tapten en een vrijwillige productie-inkrimping werd aanvaard, welke, omdat verwacht werd, dat deze stand zou blijven en omdat tegelijkertijd de vraag van Amerika enigszins toenam, tot een hausse leidde, welke den prijs weer tot 1/- bracht; toen toonde Amerika zich tijdelijk gereserveerd, de vrijwillige inkrimping werd niet gehandhaafd en de prijzen daalden wederom; een paar ondernemingen verdwenen, een paar werden verkocht en door andere maatschappijen overgenomen, de productie werd sterk opgedreven om den kostprijs te verlagen, de voorraden namen wederom toe (niet tegenstaande groote consumptievraag van Amerika) en de prijzen bekladden op 7d voor crêpe en voor sheets; de les hieruit te leeren is deze, dat reeds een vermindering van productie van 25/50 pCt. gedurende een deel van verleden jaar prijzen tot een bijna rendabel niveau bracht, dat die verminderde productie in consumptie ging en zelfs meer, immers de voorraden verminderden (doch werd waarschijnlijk meer door de consumptie gekocht dan zij bepaald benoedigde, uit vrees, dat voortzetting der productievermindering mettertijd een tekort aan productie tegenover consumptie zoude te weeg brengen) en dat, zoodra de productievermindering ophield, te veel geproduceerd werd, zoodat prijzen weer vielen tot een laagte, welke voor vrijwel alle ondernemingen, ook de best gesitueerde, verlies beteekent. Indien geen maatregelen worden genomen, valt te verwachten, dat die producenten, welke daartoe bij machte zijn, zooveel mogelijk blijven tappen om den kostprijs te drukken en zoodra de prijs zich een weinig verheft alle ondernemingen dat voorbeeld zullen volgen; eventuele hausses in den prijs — bijv. door grootere naajarsvraag van Amerika of het „openen“ van Rusland — zullen dus spoedig doordloopen en tot nog scherperen val in den prijs leiden, want er is de eerste jaren geen vraag in te denken, welke niet alleen de volle productie zoude consumeeren, doch bovendien de bestaande voorraden zoude kunnen doen slinken.

Zelfs de voorstanders van „survival of the fittest“ kunnen de toekomst thans niet rooskleurig inzien en het feit, dat een lange periode van misère mag worden verwacht, is toch zeker het beste argument voor het nemen van maatregelen; zoodra de producenten het eens zijn, dat er iets dient te worden gedaan, mag worden aangenomen, dat een succesvolle maatregel kan worden gevonden.

Het gevolg van een dergelijken maatregel zoude zijn: dat het algemeen vertrouwen in het artikel terugkeert, het „hand to mouth“ koopen der consumenten ophoudt (welke tactiek thans met zooveel succes kan worden gevolgd, omdat koopers weten, dat zij, wan-

neer hun voorraden op zijn, toch weder voor ongeveer denzelfden prijs terecht kunnen), de baisse partij wier invloed men niet dient te onderschatten, schielijk van richting verandert, banken en Regeeringen wederom meer bereid zijn steun te verleen, geen slachtoffers vallen, dan die ondernemingen, welke inderdaad in de termen vallen om te verdwijnen — want voor dergelijke kan geen maatregel genezing brengen — de ondernemingen weer winst maken, aandeelhouders dividend en directeuren tantième trekken, de economische toestand der Koloniën verbetert, een organisatie wordt geschapen, welke voortaan de rubberproductie, handel en consumptie nog van veel nut kan zijn en last not least waarschijnlijk zeer spoedig weer algeheel normale toestanden terugkeeren.

Men vraagt zich af wie het „laissez faire, laissez aller” met een donkere toekomst kan prefereren boven een maatregel, die in den nood voorziet; aannemende, dat niemand de bovenvermelde preferentie heeft en dus de argumenten tegen het nemen van maatregelen uitsluitend te berde zijn gebracht, omdat de voorgestelde maatregelen geen voldoening konden schenken, worde hier een voorstel aanbevolen, dat reeds in anderen vorm is opgedischt, doch wellicht nog niet voldoende aandacht heeft genoten.

G. A. VOÛTE.

DE NEDERLANDSCHE POSTCHEQUE- EN GIRODIENST.

De heer C. A. Burgers, betaalmester te Hoorn, schrijft ons:

Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de Nederlandsche postchèque- en girodienst, vooral na de belangrijke tariefverlaging, welke 1 Juli 1921 in werking trad, zich eene plaats heeft veroverd in het hart van het publiek. De dienst werkt goed en eene actieve directie is steeds bereid, zoover het dienstbelang zulks toelaat, bezwaren van het publiek te ondervangen en de technische inrichting der administratie meer volkomen te maken.

De tekorten van onzen, althans voor een klein land, duren postdienst en het feit, dat het Nederlandsche postgirostelsel met zijne hooge rentevergoeding en uiterst goedkope tarieven (waarschijnlijk als een unicum mag worden beschouwd, hebben ons aanleiding gegeven onze aandacht te schenken aan den invloed, dien de postchèque- en girodienst oefent op de financiële uitkomsten van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, waaronder hij ressorteert en aan de economische bezwaren in het algemeen en die voor de staatsfinanciën in het bijzonder, welke onder bepaalde omstandigheden uit een zeer groot dadelijk opvraagbaar tegoed van rekeninghouders kunnen voortvloeien.

Wij gaan hierbij uit van de inkomsten en uitgaven, welke voor den postchèque- en girodienst zijn geraamd in de begroting van posterijen enz. voor het dienstjaar 1922 en nemen aan, dat de gunstige verwachtingen, welke de minister van Waterstaat van den groei van dien dienst meent te mogen koesteren, in vervulling zullen gaan.

Inkomsten.

A. Verkoop van formulieren en toevallige baten	f 135.700
B. Rechten van storting, betaling, inlichtingen	„ 268.000
C. Voordeel saldo van rekening betreffende gekweekte renten en aan rekeninghouders verschuldigde renten	„ 3.000.000

Totaal der inkomsten f 3.403.700

Uitgaven.

A. Jaarwelden, toelagen enz. van ambtenaren ter Directie	f 758.540
B. Gebouwen der Directie	„ 22.000
C. Bureelkosten enz.	„ 99.300
D. Materieel voor postkantoren en publiek	„ 475.000
E. Uitvoering van den dienst op de postkantoren	„ 1.980.000
F. Diversen	„ 13.000

Totaal der uitgaven f 3.347.840

Deze cijfers beteekenen echter geenszins, dat de ontvangsten van den postchèque- en girodienst de lasten, die hij medebrengt met f 55.860 zullen overtreffen.

Ook bedenke men, dat de uiterst lage tarieven van den girodienst (overschrijving van kapitalen tot elk bedrag geschiedt zelfs gratis) een zeer ongunstigen invloed moeten hebben op de ontvangsten, welke bij de tegenwoordige hooge tarieven uit de verzending van postwissels en aangeteekende brieven zouden kunnen worden geput en dat bovendien de vrijstelling van zegelrechten de inkomsten uit quitantiezegel ongunstig moet beïnvloeden.

Wij lezen in de memorie van antwoord, dat het aantal der in de maand Januari 1922 geboekte biljetten (stortingen, giro's, chèques) 768433 bedroeg. Elke girant heeft het recht zijne verzoeken om overschrijving portvrij te verzenden, terwijl de kennisgevingen van af- en bijschrijving op postrekening op dezelfde wijze aan rekeninghouders worden toegezonden. Houden wij dan verder in het oog het beduidende aantal verzendingen, dat in verband hiermede in den boezem der administratie moet plaats hebben, dan is het duidelijk, hoe zwaar het bedrijf der Posterijen door dit reusachtige aantal portvrije stukken wordt belast, zonder dat zulks uit de exploitatierekening kan blijken.

De kasgelden van het bedrijf der posterijen maken practisch deel uit van 's lands kas. Ze worden zoo spoedig mogelijk daarin overgestort en zoo noodig daaruit gesubsidieerd en in de nota betreffende de reorganisatie van den postchèque- en girodienst (door het invoeren van het in één girokantoor gecentraliseerde systeem) lezen wij: „Iederen dag kan dan bovendien een juist beeld worden verkregen van hetgeen op de rekeningen is af- en bijgeschreven en het algemeen saldo worden vastgesteld, ten gevolge waarvan de belegging van beschikbare gelden spoediger zal kunnen geschieden.”

Bedenken wij nu, dat juist op het platteland in de periodes van veilingen van land- en tuinbouwproducten zeer groote bedragen aan centrale boerenleembanken worden overgemaakt en van daar steeds een stroom van remises vloeit naar de centra, waar industrie en groothandel zetelen, dan behoeft het niet te verbazen, dat vele postdirecteuren en beheerders van hulpkantoren thans dikwijls zeer groote kassen onder hunne berusting hebben en dat er soms eenige dagen mede heengaan voordat deze gelden via de directeuren der centrale postkantoren in de kassen der betaalmesters of bij de Nederlandsche Bank als rijkskassier, zijn overgestort. Niettemin moet aan rekeninghouders vanaf den dag volgende op den dag der bijschrijving der storting twee percent rente worden vergoed. Wij teekenen hierbij aan, dat Duitschland, Frankrijk en België geen rentevergoeding kennen, waardoor de girodienst grootere kapitalen minder aantrekt. Zwitserland vergoedt 1,8 percent.

Juist groote zendingen van klein papier of zilverbons, die vroeger voor het publiek op kleinere plaatsen veel last van verpakken, nummeren en kosten van verzending medebrachten, schuift men nu voor vijf cent af op de postadministratie, in welker boezem nimmer zulke beduidende geldverzendingen hebben plaats gehad als thans.

Het totaal aantal stortingen en terugbetalingen in verband met den girodienst bedroeg gedurende het jaar 1920 2.656.936 tot een gezamenlijk bedrag van ruim anderhalf milliard gulden. Het komt ons voor, dat de taxatie van den minister, die de kosten van den loketdienst inclusief geldverzendingen, stelt op 1/10 van den arbeid van den geheelen girodienst op de postkantoren, dus voor het jaar 1922 op slechts f 198.000,— zeer laag is te noemen.

Als een bewijs hoe verstandig het publiek bij het gebruik maken van den girodienst zijn belangen in het oog weet te houden, moge dienen, dat een groot hoogheerraadschap aan zijn ruim 50.000 contribuabelen girostortingsbiljetten heeft toegezonden. De inrijningskosten bedragen op deze wijze slechts f 2500,—

en de op de postrekening van het hoogheemradschap ingekomen bedragen, kunnen zoo gewenscht, dagelijks op rekening van den bankier worden overgeschreven ter aflossing van opgenomen gelden. Om goed te begrijpen, wat het beteekent als dit op groote schaal geschiedt, houde men in 't oog, dat blijkens de hierboven gegeven cijfers de door het publiek betaalde retributie (de opbrengst van formulieren inbegrepen) slechts 12 pCt. van de aan den girodienst verbonden kosten dekt, indien ze niet kan worden aangevuld uit een eenigszins ruim surplus van over de saldo's meer gekweekte dan betaalde renten. Het streven van de directie moet er dus op gericht blijven, groote bedragen tot zich te trekken, waardoor gelden aan de goede depositobanken zullen worden onthouden. De tijdsomstandigheden brengen er het publiek toe aan de staatsgarantie, welke de girodienst biedt, zeer groote waarde te hechten, terwijl de bankiers juist door de malaise gedwongen zijn aan hunne liquiditeiten der eerste orde de grootste aandacht te blijven schenken. Bovendien verkeeren zij niet in de gunstige conditie van de Rijkspostspaarbank en den Postchèque- en girodienst, op wier balansen van 31 December 1920 posten paraisseeren, respectievelijk groot f 49.093.023,68 en f 2.398.808,07, wegens geleden koersverliezen, waarvoor de Staat der Nederlanden is gedebiteerd. Zoolang de inkomsten van den postchèque- en girodienst niet toelaten, jaarlijks een redelijk bedrag te reserveeren ter afschrijving van geleden of te lijden koersverliezen, kan het bedrijf moeilijk als „selfsupporting” worden beschouwd.

Blijkens het verslag aan de Koningin betreffende den dienst der postrekeningen enz. over 1920 bedroeg het tegoed van houders van postrekeningen en chèques op ult. December 1920 f 107.183.405,73½, waarvan f 29.275.101,98 in effecten was belegd, en de rest ter beschikking van den Staat was gesteld of in de rijksklassen aanwezig was. Het gemiddeld aantal rekeningen bedroeg in 1920 27.203, het gemiddeld aantal handelingen per maand 304.774. Voor de maand Januari 1922 bedroegen deze cijfers respectievelijk 56.825 en 768.433, wat meer dan eene verdubbeling beteekent. Indien de tariefverlaging en renteverhoging haar doel niet hebben gemist, lijkt het niet al te gewaagd te vermoeden, dat het tegoed van rekeninghouders spoedig een kwart milliard zal bedragen en zich voorloopig in stijgende richting zal blijven bewegen.

Men vergeete echter niet, dat groote opvragingen ook zelfs bij een staatsinstelling tot de mogelijkheden behooren, wat het crisisjaar 1914 heeft bewezen, toen men zich genoodzaakt zag de postspaarbankinlagen te blokkeeren. Dat eene dergelijke maatregel bij eene instelling, welke de kasgelden van het publiek beheert, onberekenbare gevolgen na zich zou slepen, behoeft geen betoog en evenmin, dat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat op de meest ongelegen tijdstippen de volle zwaarte der verplichtingen van den postchèque- en girodienst op 's Rijkschatkist zal worden afgewenteld.

Dat de saldo's der postrekeningen direct opvorderbaar zijn behoeft geen nadere toelichting, daar de rekeninghouder daarover niet alleen tot beperkt bedrag per postchèque kan beschikken, maar het bovendien in zijne hand heeft, daarvan door eenvoudige overschrijving (tot onbeperkt bedrag) op bankiersrekening een bankdeposito te maken.

De Amsterdamsche en Twentsche Bank vergoeden thans evenals de postchèque- en girodienst voor direct opeischbaar geld een rente van twee percent. Om groote opvragingen te voorkomen zou de girodienst zich verplicht kunnen zien de banken bij eene plotselinge sterke renteverhoging te volgen. Bij het uitbreken van de crisis was de depositorente te Amsterdam 1½ pCt. voor dadelijk opvraagbare gelden, maar in den loop van Augustus 1914 werd die rente op 4 pCt. gebracht, hoewel dat slechts kort heeft geduurd.

De gevaren, welke thans reeds dreigen uit onze enorme vlottende schulden, waarop Prof. Mr. Dr. Ant.

van Gijn bij herhaling heeft gewezen en welke de financieele redacteur der Nieuwe Rotterdamse Courant (Ochtendblad 21 Mei jl.) in zoo schrille kleuren heeft geschilderd, worden door den steeds groeienden postchèque- en girodienst nog verscherpt.

Daarom verdient het plan van den Minister van financiën den girodienst met ingang van het volgend jaar met een groot deel van den dienst van 's Rijkschatkist te belasten, waarvan eene zeer belangrijke uitbreiding het gevolg zal zijn, de volle aandacht, te meer daar het publiek thans reeds in de gelegenheid is, alle betalingen uit 's Rijkschatkist op girorekening te laten bijschrijven. In verband met den fenomenalen groei van den postchèque- en girodienst gedurende de laatste jaren, rijst bovendien de vraag of het niet wenschelijk zou zijn, dien groei niet te forceeren en de directie in de gelegenheid te stellen eerst de voorgenomen reorganisatie, welke beoogt de eigenlijke giro-administratie in den Haag te concentreren, te voltooien.

C. A. BURGERS.

Hoorn.

N a s c h r i f t. Het aantal stortingen bedroeg over 1921 2.957.568 (v. j. 1.766.365), het aantal afgeschreven chèques 1.241.126 (v. j. 890.571) te zamen 4.198.694 (v. j. 2.656.936), dus eene vermeerdering van 58 percent. Het totaal bedrag beliep bijna twee milliard gulden.

Het tegoed van rekeninghouders bedroeg ulto. December 1921 f 138.375.044,21⁵ (v. j. f 107.183.405,73⁵).

Niettegenstaande dus de aan den postchèque- en girodienst verbonden arbeid en daarmee het bezwaar voor het Staatsbedrijf der Postrekeningen enz. geweldig toenam, groeide de bron, welke de inkomsten moet leveren slechts met 29 percent.

Onze bedenking tegen een zeer groot dadelijk opvraagbaar tegoed van rekeninghouders raakt hierdoor eenigszins op den achtergrond, maar des te meer klemmt ons argument, dat *zonder* een steeds groeiend bedrag van over de saldo's meer gekweekte dan betaalde renten, de postchèque- en girodienst via het noodlijdend Staatsbedrijf der Postrekeningen groote offers blijft vergen uit 's Rijkschatkist, zonder dat de volksvertegenwoordiging en het publiek zich daarvan rekenschap geven.

DE RESOLUTIES VAN GENUA OP FINAN- CIEEL EN ECONOMISCH GEBIED EN TEN OPZICHT VAN HET INTERNATIONAAL VERKEER.

I.

Al is op de Conferentie van Genua het Russische vraagstuk ongetwijfeld volstrekt domineerend geweest, dit neemt niet weg, dat het onjuist zou zijn, aan den verderen arbeid der Conferentie geen aandacht te schenken. Nieuwe beginselen zijn weliswaar in de resoluties, welke hieronder in hoofdzaak volledig worden weergegeven, niet te vinden. Op financieel en economisch gebied ging Brussel voor¹⁾, op dat van het internationaal verkeer Barcelona. Vergelijkt men de door deze conferenties bereikte conclusies met die van Genua, dan is er intusschen in enkele opzichten verschil. In de eerste plaats heeft de ontwikkeling der dingen sedert haar verderen loop genomen. Vooral op het financieele gebied is dit merkbaar. Vraagstukken gelijk die van stabilisatie c.q. devaluatie, die in Brussel nog van meer theoretischen aard schenen, stonden thans in Genua, als van direct practisch belang, op den voorgrond. Een ander verschil is, dat in de resoluties van Genua het veel meer politieke karakter dezer Conferentie herhaaldelijk tot uiting komt. Het gevolg is, dat wie de resoluties van Brussel en Barcelona naast die van Genua legt, dikwerf de vroeger ten volle aanvaarde beginselen thans

¹⁾ De resoluties van Brussel vindt men in extenso in den jaargang 1920 blz. 887, 914, 938 en 962.

slechts in verzwakten en conditioneelen vorm terugvindt, dan wel gegoten in een redactie van opzettelijk gewilde vaagheid. Vooral geldt dit van de uitspraken in de resoluties op het gebied der handelspolitiek en van het internationaal verkeer. Ook ten opzichte van de groote vraag: deflatie of devaluatie, waarop straks naar aanleiding van de nota van Mr. Vissering nog met een enkel woord wordt teruggekomen, bevatten de financieele resoluties met opzet geenerlei directief.

Bij het bijeenkomen der Conferentie werd aan haar voorgelegd een te Londen opgemaakt deskundigen-rapport, waarvan het eerste deel gewijd was aan het Russische vraagstuk, doch het tweede deel onder den titel „Reconstructie van Europa”, een drietal hoofdstukken bevatte, welke den grondslag hebben gevormd voor de hier besproken resoluties der Conferentie. Bij het weergeven der resoluties zal enkele malen gelegenheid bestaan ter vergelijking naar de redactie van het deskundigen-rapport te verwijzen. Wat betreft de resoluties op financieel gebied is er in beginsel slechts weinig verschil. Zelfs is bijv. het denkbeeld van de Conferentie der Centrale Banken reeds te vinden in het deskundigen-rapport. Wil men op een verschil wijzen, dan is het misschien in de eerste plaats dit, dat de resoluties der Conferentie ten slotte de langs normale wegen te verkrijgen particuliere credieten meer op den voorgrond plaatsen dan het deskundigen-rapport en daarmede de taak der voorgestelde Internationale Corporatie scherper als die van eersten gangmaker omschrijven, dan als van min of meer blijvend intermediair.

De werkwijze is deze geweest, dat de financieele commissie der Conferentie de financieele beschouwingen uit het deskundigen-rapport in de eerste plaats heeft voorgelegd aan een commissie van deskundigen, waarna de door deze opgestelde ontwerp-resoluties met enkele wijzigingen door de Commissie aan de Conferentie zijn voorgelegd. Aan haar rapport deeld de Commissie van ter Conferentie aanwezige deskundigen een inleiding voorafgaand, waarin zij nog enkele punten naar voren brengt. Wat de quaestie der devaluatie betreft luiden haar beschouwingen als volgt:

„De quaestie der devaluatie is er eene, welke door ieder land afzonderlijk moet worden beslist overeenkomstig deszelfs inzicht in zijn eigen belangen. Niettemin achten wij het van belang, de aandacht te vestigen op enkele overwegingen, die noodzakelijkerwijs bij het komen tot een beslissing in deze quaestie voor ieder land gewicht in de schaal zullen leggen. Er is een vaag algemeen geloof, dat een terugkeer tot de voor-oorlogse goudpariteit noodzakelijk of wenschelijk is als zoodanig. Ongetwijfeld zijn aan een dergelijken terugkeer voordeelen verbonden. Wij wenschen er echter op te wijzen, dat voor landen, waar het ruilmiddel zeer ver beneden de voor-oorlog pariteit is gevallen, een terugkeer tot deze pariteit noodzakelijkerwijs moet leiden tot de sociale en economische ontwrichtingen, die gepaard gaan aan voortgezette verschuivingen in geldloonen en prijzen, en tot een voortdurende verzwaaring van den last der binnenlandsche schuld. Gezien de zeer groote schulden, die verschillende der bedoelde landen sedert den wapenstilstand hebben aangegaan, meigen wij tot de meening, dat een terugkeer tot de oude goud-pariteit een te zware druk zou leggen op de productie in deze landen. Wij herhalen, dat de beslissing in ieder speciaal geval aan het land zelf gelaten moet worden, maar wij willen erop wijzen, dat een groote dienst zou worden gedaan, zoowel aan zijn binnenlandsche verhoudingen als in het algemeen aan de zaak van het herstel van Europa, door dat land, dat, nadat zijn ruilmiddel tot zekere stabiliteit zal zijn gekomen op een punt zoo ver beneden de oude pariteit, dat een herstel een lang en moeilijk proces zou beteekenen, het eerst het gedurfd besluit neemt het voorbeeld te geven van een definitieve stabilisatie van zijn ruilmiddel tegenover het goud, door een nieuwe goudpariteit vast te stellen op of nabij de waarde, waarop reeds aanvankelijk zekere stabiliteit was bereikt.”

De Commissie van deskundigen brengt verder op elegante wijze het te Genua principieel geveerde vraagstuk der schadevergoeding ter sprake, door in

een voorzichtige uiteenzetting, welke te lang is om hier in extenso weer te geven, erop te wijzen, dat stabilisatie onmogelijk zal zijn, zoolang eenig budget belast blijft met betalingen, die de capaciteit van het land te boven gaan, en dat voor deze vraag nog ten volle geldt, wat in het Memorandum van Januari 1920 is uiteengezet.

De financieele resoluties luiden: ¹⁾

I. Geldwezen.

Res. 1. Noodzakelijke voorwaande voor het economisch herstel van Europa is, dat ieder land kome tot stabiliteit in de waarde van zijn ruilmiddel.

Res. 2. Banken, en met name circulatiebanken, behooren vrij te zijn van politiek ingrijpen en uitsluitend bestuurd te worden naar de beginselen van voorzichtig financieel beleid.

Res. 3. Maatregelen tot herstel van het muntwezen zullen vergemakkelijkt worden, wanneer de gewoonte van voortdurende samenwerking tusschen circulatiebanken, of banken, die de creditpolitiek van het land beheerschen, verder kan worden ontwikkeld. Een dergelijke samenwerking van circulatiebanken, niet noodzakelijkerwijs beperkt tot Europa, zou het voeren van een gelijksoortige politiek mogelijk maken zonder inbreuk te maken op de vrijheid der afzonderlijke banken. In overweging wordt gegeven het houden van een spoedige bijeenkomst door de vertegenwoordigers van circulatiebanken teneinde na te gaan hoe het best gevolg kan worden gegeven aan deze aanbeveling.

Res. 4. Het is wenschelijk, dat de geldstelsels van alle Europeesche landen gebaseerd worden op een gemeenschappelijk standaard.

Res. 5. Goud is de eenige gemeenschappelijke standaard, die alle Europeesche landen op het oogenblik zouden kunnen overeenkomen te aanvaarden.

Res. 6. Het is in het algemeen belang, dat de Europeesche Regeeringen reeds thans de verklaring afleggen, dat het vestigen van een gouden standaard hun uiteindelijk doel is, en tot overeenstemming komen over het programma waarnaar zij voornemens zijn dit te bereiken.

Res. 7. Zoo lang er een tekort is op het jaarlijksch budget van den Staat, hetwelk gevonden wordt door het verder uitgeven van fiduciair geld of door bankcredieten, is geen hervorming van het ruilmiddel mogelijk en kan geen poging tot het vestigen van een gouden standaard resultaat hebben. De meest noodzakelijke verandering moet hierom in zoodanig geval zijn een dekken van de uitgaven van den staat, zonder dat nieuwe credieten worden gecreëerd, tenzij nieuwe activa hiertegenover staan. Het herstel van het evenwicht op het budget vordert nieuwe belastingen, doch, wanneer de Regeeringsuitgaven zoo hoog zijn dat hiendoor de belastingen opgedreven worden tot boven hetgeen uit het volksinkomen betaald kan worden, dan kan deze belasting op haar beurt weder tot inflatie leiden. Vermindering van de Regeeringsuitgaven is het juiste geneesmiddel. Het herstel van het evenwicht op het budget zal tevens, door de inperking van de binnenlandsche consumptie, die er het gevolg van is, voor een belangrijk deel een eventueel nadeelig saldo op de betalingsbalans kunnen opheffen. Erkend wordt echter, dat voor sommige landen het tekort op de betalingsbalans van zoodanigen omvang is, dat het bereiken van het evenwicht op het budget moeilijk zal wezen zonder dat bovendien door een buitenlandsche leening steun wordt gegeven. Zonder zulke een leening kan de voorloopige stabilisatie in het ruilmiddel, waarvan het in evenwicht brengen van het budget langs den boven aangegeven weg in hooge mate afhankelijk is, onbereikbaar zijn.

Res. 8. De volgende stap zal zijn de bepaling en fixatie van de goudwaarde der munteenheid. Deze stap kan in ieder land alleen worden gedaan, wanneer de economische omstandigheden het toelaten. Het land zal dan hebben te beslissen of het de oude goudpariteit weder zal aanvaarden, dan wel een nieuwe pariteit om er bij de oogenblikkelijke internationale waarde van het ruilmiddel.

Res. 9. Deze stappen kunnen op zichzelf voldoende zijn om te geraken tot een gouden standaard. De handhaving ervan zou evenwel zeer in de hand worden gewerkt niet alleen door de voorgestelde samenwerking der centrale banken, maar ook door een te juister tijd vastgestelde internationale conventie. Het doel dezer conventie zou zijn

¹⁾ Gevolgd wordt het blauwboek Cd. 1667, dat de Engelsche Regeering naar loffelijke gewoonte binnen enkele weken na afloop der conferentie aan het parlement heeft voorgelegd.

de vraag naar goud te centraliseeren en te co-ordineeren en aldus te voorkomen de groote fluctuaties in de koopkracht van het goud, welke anders het gevolg kunnen zijn van de gelijktijdige en concurrerende pogingen van een aantal landen om zich een edel metaalvoorraad te verschaffen. De conventie zou een regeling moeten bevatten, ten einde op het bezit van goud te kunnen besparen door het aanhouden van reserves in den vorm van tegoeden in den vreemde, als b.v. de gold-exchange standaard, of een internationaal clearing systeem.

Res. 10. Het is niet noodzakelijk, dat een internationale conventie, gelijk in de vorige resolutie uiteengezet, alle landen zou omvatten of zelfs alle Europeesche landen. Hoe uitgebreider de deelneming echter is, des te grooter zal de kans op succes zijn.

Niettemin zal, wanneer de deelnemende landen en de Vereenigde Staten denzelfden muntstandaard zullen hebben, geen schema ter stabilisatie van de koopkracht van de eenheid van munt volledig succes kunnen hebben zonder een parallel loopende politiek van Europa en van de Vereenigde Staten, wier medewerking hierom gevraagd zou moeten worden.

Res. 11. Het is wenschelijk, dat de volgende voorstellen als basis voor de onder 9 bedoelde internationale conventie zullen worden voorgelegd aan de onder 3 bedoelde bijeenkomst der centrale landen:

1. de Regeeringen der deelnemende landen verklaren, dat het herstel van den gouden standaard hun doel is, en zij komen overeen om zoo snel als hun mogelijk zal zijn, het volgende programma ten uitvoer te leggen.

a. Ten einde wezenlijke macht over het eigen ruilmiddel te verkrijgen, moet iedere Regeering haar jaarlijksche uitgaven dekken zonder haar toevlucht te nemen tot het schappen van fiduciair geld op bankcredieten voor dit doel.

b. De volgende stap zal zijn, zoo spoedig als de economische omstandigheden het toelaten de goudwaarde van de munteenheid te bepalen en te fixeeren. Dit behoeft niet noodzakelijkerwijs de oude goudpariteit te zijn.

c. De aldus gefixeerde goudwaarde moet dan effectief gemaakt worden in een vrije wisselmarkt.

d. De handhaving van het ruilmiddel op zijn goudwaarde moet verzekerd zijn door een voldoende reserve van goedgekeurde activa, niet noodzakelijkerwijs goud.

2. Wanneer de ontwikkeling der dingen het toelaat, zullen sommige der deelnemende landen een vrije goudmarkt in het leven roepen en aldus worden tot goudcentra.

3. Ieder deelnemend land zal, ter aanvulling van goudreserves in het eigen land, in ieder ander deelnemend land reserves kunnen aanhouden van daarvoor in aanmerking komende activa, in den vorm van banksaldo's, wissels, vorderingen op korten termijn op andere bruikbare liquide beleggingen.

4. De normale practijk der deelnemende landen zal zijn, wissels op ieder ander deelnemend land te koopen en te verkoopen binnen een voorgeschreven fractie van de pariteit, in ruil voor eigen betaalmiddel aan toonder.

5. De conventie zal daarmede op een gold-exchange standaard gebaseerd zijn. De voorwaarde voor voortgezet lidmaatschap zal zijn de handhaving van het eigen ruilmiddel op de voorgeschreven goudwaarde. Tekortkoming in dit opzicht zal ten gevolge hebben opheffing van het recht tegoeden van andere deelnemende landen te hebben.

6. Ieder land zal ervoor aansprakelijk zijn, dat de vereischte wetgevende en andere maatregelen, noodig voor de handhaving van de internationale pariteit van het ruilmiddel, genomen worden, en zal geheel vrijgelaten worden in het overwegen en toepassen van maatregelen, hetzij door regulering van het crediet door centrale banken of op andere wijze.

7. Crediet zal gereguleerd moeten worden, niet alleen om de verschillende ruilmiddelen op pariteit te houden met elkander, doch ook om ongewenschte fluctuaties in de koopkracht van het goud te voorkomen. Gemeend wordt evenwel, dat het niet wenschelijk zal zijn, dat het beleid der circulatiebanken door preciese voorschriften hiertoe aan banden zal worden gelegd, doch dat het erop aan zal komen hun samenwerking te verkrijgen in zaken, welke het belang van ieder afzonderlijk land te boven gaan.

Res. 12. Ten einde de gewoonte van geregelde samenwerking tusschen circulatiebanken en banken, welke de credietpolitiek beheerschen, in de verschillende landen tot nadere ontwikkeling te brengen, gelijk aanbevolen onder 3,

geeft de Conferentie in overweging, dat de Bank of England verzocht zal worden zoo spoedig mogelijk een bijeenkomst dezer banken samen te roepen, ten einde de denkbeelden door de Conferentie aanvaard, onder het oog te zien en voorstellen te doen aan hun onderscheiden Regeeringen tot het aanvaarden van een internationale monetaire conventie.

II. Kapitaalvlucht.

Res. 13. Wij hebben de vraag onder het oog gezien, welke maatregelen c.q. genomen kunnen worden om de kapitaalvlucht, ter vermindering van belasting, tegen te gaan, en wij zijn van meening, dat voorstellen om in te grijpen in de wisselmarkt, of het geheim van de relaties van bankiers tot hun cliënten op te heffen, verworpen moeten worden. Onder deze voorwaarde zijn wij van meening, dat het vraagstuk van het mogelijkerwijs nemen van maatregelen tot internationale samenwerking, ten einde belastingvlucht tegen te gaan, met vrucht in studie zou kunnen worden genomen in verband met het probleem der dubbele belasting, dat op het oogenblik bestudeerd wordt door een commissie van deskundigen voor den Volkenbond. Wij geven daarom in overweging, dat de Volkenbond uitgenoodigd zal worden dit nader onder het oog te zien.

III. Wisselkoersen.

Res. 14. Alle kunstmatige controleering van de wisselmarkt, hetzij door een vergunning te eischen voor iedere transactie, hetzij door de koersen te limiteeren, waartegen transacties mogen tot stand komen, hetzij door onderscheid te maken tusschen de verschillende doeleinden, waarvoor de vreemde valuta mag worden gebezigd, hetzij door den termijnhandel in wissels tegen te gaan, is niet alleen waardeeloos, doch bovendien nadeelig, en moet hierom zoo spoedig mogelijk worden afgeschaft.

Res. 15. Het is gewenscht, dat waar geen op bruikbare wijze georganiseerde wisseltermijnmarkt bestaat, een dergelijke markt zal worden ingesteld. In overweging is gegeven, dat wanneer in een land het particulier initiatief niet in staat blijkt, zulk een markt te organiseren, de circulatiebank, zonder zelf eenig ongedekt valutarisico te loopen, hiertoe de gelegenheid zal geven. Zij kan b.v. toegelaten banken en firma's gelegenheid geven cash transacties in vreemde valuta om te zetten in transacties tot latere levering door een systeem van „contango” of „reports” in vreemde valuta, onder noteering voor de dubbele transactie van een cash overeenkomst in de eene richting en een gelijktijdige termijnovereenkomst in omgekeerde richting.

De betrokken circulatiebanken zouden overeen moeten komen bereid te zijn tot het houden van vreemde tegoeden (en fondsen) in deposito op rekening van andere circulatiebanken onder speciale garanties van iedere bank en haar Regeering voor zooveel betreft de absolute liquiditeit en bewegingsvrijheid van dergelijke tegoeden onder alle omstandigheden en hun absoluten vrijdom van belastingen, gedwongen leeningen en moratoria.

In overweging wordt gegeven, dat deze quaestie onderzocht zal worden door de genoemde conferentie van circulatiebanken.

IV. Credieten.

Res. 16. De reconstructie van Europa is afhankelijk van het herstel der voorwaarden, waaronder particuliere credieten en in het bijzonder belegging zoekend kapitaal weder vrijelijk zal vloeien van landen, waar een surplus aan dergelijk kapitaal aanwezig is naar landen, die buitenlandsche assistentie behoeven.

Tot leeningen van Regeering aan Regeering moet alleen in de meest buitengewone omstandigheden, indien ooit, toevlucht worden genomen. De vrije stroom van particuliere credieten en van beleggingzoekend kapitaal hangt af van het nemen van voldoende maatregelen door alle landen tot het herstel van orde in hunne openbare financiën en hun ruilmiddel, en het verschaffen door de geldnemende landen van zekerheid, waarmede de geldgever genoegen kan nemen. Een speciale organisatie is noodig voor de eerste overgangsperiode, ten einde den stroom in beweging te brengen en den steun van de financieel krachtiger landen onmiddellijk effectief te doen zijn.

Res. 17. Het is noodzakelijk, dat landen, die crediet behoeven, op zich nemen om naar hun beste krachten uitwerking te geven aan de reeds aanvaande resoluties betreffende het ruilmiddel en de wisselkoersen.

Bewijs van ernstige pogingen om den toestand der overheidsfinanciën te verbeteren, zal de beste zekerheid zijn, welke een geldnemend land aan zijn eventuele geldgevers zal kunnen geven. De stappen, noodzakelijk om te komen tot een herordening van de ontreddende geldstelsels van

Europa, zijn reeds uiteengezet. Bij den terugkeer tot een evenwichtig budget zal de aandacht moeten worden geconcentreerd op de volgende punten:

a. Gewone inkomsten en uitgaven zullen op gelijke hoogte moeten worden gebracht door vermindering van uitgaven en, waar dit niet mogelijk is, door vermeerdering van inkomsten.

b. Alle uitgaven van een buitengewoon karakter zullen steeds meer moeten worden teruggebracht, tot zij geheel zijn verdwenen en zullen niet mogen worden gedeckt uit geleend geld, tenzij het zeker is, dat het gaat om nieuwe kapitaalsuitgaven voor productieve doeleinden. Voorzover leenen noodig is, zijn leeningen op langen termijn te verkiezen boven dezulke op korten termijn, en in geen geval mag van methoden gebruik worden gemaakt, die direct of indirect leiden tot inflatie.

Res. 18. Volledige openbaarheid is noodzakelijk voor het in het leven roepen en handhaven van het vertrouwen. Ieder land behoort over te gaan tot de publicatie van regelde en volledige uitszettingen over de positie van zijn openbare financiën. Het zal nuttig zijn, dat dergelijke uitszettingen geregeld worden toegezonden aan den Volkenbond en dat deze voortgaat met het samenstellen en uitgeven van periodieke publicaties, gebaseerd op de gegevens van zooveel mogelijk landen, lid of niet van den Bond.¹⁾

Res. 19. Ten einde de oogenblikkelijke samenwerking van de onderdanen van de economisch krachtiger landen voor reconstructieoelinden in de hand te werken, wordt aanbevolen, dat zooveel van de op de Conferentie van Genua vertegenwoordigde Regeeringen, als mogelijk is, hun medewerking zullen geven tot de oprichting en de vergemakkelijking van de operaties van een Internationale Corporatie met dochterinstellingen in den vorm van nationale corporaties, welke steun zullen geven ten behoeve van landen, waar voldoende zekerheid geboden wordt, hetzij door het verschaffen van leeningen of credieten aan particulieren, hetzij waar noodig door leeningen aan Regeeringen, en wier voornaamste doel zou zijn de mogelijkheden te onderzoeken van het ondernemen van werken in verband met de reconstructie van Europa, bijstand te geven in de financiering van dergelijke werken, en samen te werken met andere organisaties en met particuliere ondernemingen, zonder daarbij te pogen eenig monopolie in het leven te roepen.

Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat naast het verslag van de commissie van deskundigen nog tal van schriftelijke en mondelinge uiteenzettingen aan de vaststelling dezer resoluties zijn voorafgegaan. Buiten de conferentie is hiervan weinig geleken en de belangstellende zal te zijner tijd het rapport der Conferentie als bron hiervan moeten naslaan.

Tot slot behoort evenwel nog enkele oogenblikken te worden stilgestaan bij het door Mr. Vissering aan de Conferentie aangeboden memorandum en de beschouwingen, welke naar aanleiding van dit Memorandum door den Belgischen deskundige, den heer C. Lepreux zijn opgesteld. De plaatsruimte laat niet toe van het memorandum van Mr. Vissering, waarvan de dagbladen indertijd reeds den inhoud hebben medegedeeld, hier meer dan een algemeen resumé te geven.

Mr. Vissering vangt aan met een onderscheid te maken tusschen „handels-inflatie” gevolg van een door overmatige bankcredieten gesteunde overproductie en de zuiver monetair inflatie veroorzaakt door de „Deficitwirtschafft” der Regeeringen. De eerstgenoemde inflatie kan voor een deel bestreden worden door de beproefde beginselen van bankbeleid van vóór den oorlog, bepaaldelijk door discontoverhooging, bij ernstiger omvang door credietrantsoenering.

Aan de lijdensgeschiedenis van de Duitsche mark wordt vervolgens de tweede vorm van inflatie gemonstreerd. Het resultaat is o.a. geweest, dat de achtereenvolgens uitgegeven staatsleeningen telkens feitelijk in een verschillende valuta zijn uitgegeven. In beginsel zou het dus, volgens den schrijver, juist zijn deze leeningen terug te betalen en af te lossen in de waarde van het ruilmiddel op het oogenblik van het

aangaan der schuld. Dit is onmogelijk. Wel echter acht Mr. Vissering het denkbeeld wenschelijk en uitvoerbaar om, wanneer het tot een nieuwe gestabiliseerde mark komt, de vóór den oorlog aangegane schulden te handhaven op de volle oude goudwaarde en de latere alle te converteeren h.v. tegen $\frac{1}{50}$ van die goudwaarde, waardoor ten slotte de Duitsche staat belast zou blijven met een redelijke schuld in goudmark. De rente ware dan tevens terug te brengen tot 4 pCt. Mr. Vissering betoogt daarna dat ook Frankrijk en België op soortgelijke wijze hun oude schuld op de oude goudwaarde zullen moeten terugbrengen, doch hun nieuwe schuld en hun ruilmiddel zoo spoedig mogelijk moeten stabiliseeren op een niveau, ongeveer overeenkomend met de thans reeds sedert maanden vrijwel stabiele internationale francwaarde.

Het terugkeeren van de vóór-oorlogssche schuld op de oude goudwaarde, acht Mr. Vissering nog in het bijzonder wenschelijk, omdat deze fondsen in hoofdzaak in het bezit zijn van de beste, niet speculatief aangelegde spaarzame elementen van het volk, vooral van assurantie maatschappijen etc. Bovendien dwong dikwijls de wet deze „personae miserales” tot dezen speciaal beleggingsvorm. In de samenvattende conclusies, waarmede het memorandum eindigt, voegt Mr. Vissering nog hieraan toe, dat dan tegelijkertijd de salarissen van staatsambtenaren, dus ook h.v. van professoren van universiteiten en soortgelijke personen, weder moeten worden teruggebracht in goudwaarde op het bedrag van vóór den oorlog.

De heer Lepreux kant zich in de eerste plaats principieel tegen het denkbeeld, dat Frankrijk en België zouden moeten afzien van een herstel van de oude goudwaarde van den franc. Hij erkent, dat het economisch leven zich voor een deel aan de oogenblikkelijke lagere waarde van den franc heeft aangepast, maar meent, dat ten slotte de oude „hiërarchie des valeurs” alleen ten volle hersteld kan worden door een terugkeer tot de oude goudpariteit, terwijl hij de bezwaren aan een dergelijke deflatie verbonden, belangrijk geringer acht dan Mr. V. en anderen. Intusschen erkent hij, dat bij een terugkeer tot de oude goudpariteit de gekurende den oorlog aangegane schulden op volle goudwaarde een niet te dragen last zouden zijn. Hij meent daarom, dat een oplossing noodzakelijk is, doch meent deze niet, als Mr. V., te moeten vinden in een verlagening van de hoofdsom, doch in converteering der oorlogsschulden in een perpetueele schuld, waarvan de rente voor iedere schuld afzonderlijk zou worden gesteld op een niveau, samenhangend met de waarde van het geld op het oogenblik van uitgifte.

Het is niet de bedoeling op de in deze beide stukken uiteengezette denkbeelden hier in details in te gaan. Slechts twee vragen.

In de eerste plaats: Frankrijk en België hebben nu reeds bijna twee jaar een vrijwel stabiele waarde van hun geld. Ook bij officieele devaluatie zou deze vermoedelijk practisch niet stabielere kunnen zijn geweest. Kan omder deze omstandigheden een uitdrukkelijke devaluatie, die het overwinmend Frankrijk voorshands zal blijven gevoelen als een officieele erkenning der economische nederlaag, niet nog wat worden uitgesteld?

De heer Lepreux zelf laat in zijn nota, na de noodzakelijkheid van een herstel van de oude goudpariteit te hebben bepleit, deze woorden volgen: „Il se peut „que nous soyons amenés un jour à reconnaître l'imani-té de nos efforts et à admettre la stabilisation; mais „nous espérons fermement qu'il n'en sera rien; et nous „voulons d'abord épuiser tous les moyens pour épargner à la Belgique ce que nous ne pouvons nous empêcher d'appeler „une faillite monétaire.” Dergelijke beschouwingen vindt men eveneens telkens in de uitspraken van Fransche zijde. In de slotwoorden treedt ongetwijfeld een sterk sentiment naar voren. Impliceeren evenwel aan den anderen kant deze zinsneden niet eene indirecte erkenning, waarmede men voorloopig tevreden kan zijn?

¹⁾ Elders in dit nummer worden enkele beschouwingen gewijd aan de recente publicaties van den Volkenbond op dit gebied, waantoe de Bond reeds uit eigen beweging overging, ter voortzetting van het werk van Brussel.

In de tweede plaats het denkbeeld een onderscheid te maken tusschen de leeningen vóór den oorlog gesloten en de latere. Ongetwijfeld bestaan er op het door Mr. Vissering aangewezen gebied groote onbillijkheden. Sedert 1914 zijn thans echter de oude leeningen van vóór den oorlog geheel opgegaan in het totale schuldenbedrag der betrokken landen. Van eenig koersverschil is geen quaestie. Juist de meest getroffen en zullen in vele gevallen geep eigenaar meer zijn van oude schuld. Zou het juist zijn, thans plotseling het bedoelde onderscheid te gaan maken, waardoor aan den toevalligen eigenaar op het oogenblik, dat het publiek den indruk gaat krijgen dat de zaak ernstig gemeend is, ineens een belangrijk voordeel zou worden in den schoot geworpen? Zou bovendien een dergelijke conversie naar boven niet tevens moeten worden toegepast op spoorweg- en gemeenteleeningen, op pandbrieven (maar dan ook op oude hypotheeken?) etc. Spoedig zou vermoedelijk blijken, dat de zaak onoplosbaar is en dat het beoogde doel beter kan worden gediend door uit openbare of particuliere middelen hen, die het ergst getroffen zijn, persoonlijk te steunen.

LONDENSCHÉ CORRESPONDENTIE.

De bankierscommissie in Parijs; stand der werkloosheid en de toestand in de kolenindustrie; het rapport van de Commissie van Advies inzake de Rubberproductie; emissies in de eerste vijf maanden van dit jaar.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 10 Juni 1922:

This has been another dull week, in which only the rise of sterling and the spurt in the price of Home Railways has done anything to relieve the gloom which the failure of the Bankers' Committee at Paris has caused. At the beginning of the week a rumour seems to have circulated that the form which the loan would take would be that of replacing the British Government 5 per cent War Loan by new Reparation Bonds at 7½ per cent, the British Government guaranteeing the new issue to the extent of its previous obligations, the extra interest being of course the inducement to take the new issue in place of the old. But the constant fluctuation in the exchange market showed how nervous the market was, and it now appears that another hope has gone that the statesmen of the world would really allow the world to settle down.

The rise of sterling in New York seems to have caught the imagination of the financial press, for the papers abound with explanations, of British and American origin, as to the cause of the movement. The more intelligent of the explanations centre in the fact that the trade recovery in the United States is at the moment causing American prices to rise more sharply than our own, for that the price level is on the up-grade is now no longer disputed, the Times index showing an upward tendency, which will no doubt be reflected in other indices as well. The fact that there is a recovery is shown by the unemployment figures, for the volume of unemployment is now down to below the 1,5 million mark, so that since the beginning of the year there has been a decline of 350,000. With the ending of the engineering dispute, which cannot now be delayed very much longer, there should be a sharp falling off in the totals. But it is important not to exaggerate the extent to which the falling off in the totals indicates a real recovery, for the fact is that the figures are affected by the unemployed who have lost benefit again, though they are still unemployed. For this reason the figures of the numbers relieved under the Poor-Law should also be watched, and there is only too much reason to think that some of the authorities are relieving so many applicants that their resources are being strained to the utmost. It is significant that

some of the bitterest complaints should come from the South Wales area. In spite of the revival of the export trade in coal, the miners are many of them in a pitiable position, and the denunciation of the agreement with the owners is likely to result from the present position. There is no reason to suppose that the owners are really enjoying a period of prosperity at the expense of the men, and, indeed, the Secretary of the Miners' Federation has taken up quite a reasonable line on this point. But the rank and file are certainly not in a philosophical mood, and there is every reason to fear that the slightest real revival will find a united demand for higher wages again. Social reformers are very worried at the position, which is indeed very curious. It is certain that too many men are now employed in and about the mines, owing to the influx of men during the war; adding to those who came back from the army some 300,000 surplus workers to the industry. What is to be done with these men nobody quite knows: it is at any rate certain that they cannot be permanently employed in the industry if the old output per man is restored.

The Advisory Committee appointed by the Colonial Office, to go into the question of the restriction of rubber growing, has now reported to the Minister. It considers that the output in the immediate future should be cut down if the industry is to be saved from calamity, to an extent of at least 25 per cent, so that production should not be more than 75 per cent of recent figures. The Committee does not place much faith in the extension in the uses to which rubber can be put as a means of saving the industry, in their opinion the recent improvements in the making of tyres, etc., exert an immediately more unfavourable influence than extended uses exert a favourable one. They also reject the idea that the industry should be left to save itself, the policy of laissez faire will only be effective at the cost of great suffering. Government intervention therefore seems inevitable, and the question of what form this intervention should take is fully discussed. The Committee rejects the plan put forward to the Straits Government of a legislative reduction of the volume of output, and favours instead the plan devised by the Chairman of the Committee of a sliding scale of export taxes. The plan is simple. If it is desired to keep export and therefore production below a certain percentage of the normal, the tax is to rise sharply for every point at which the actual export exceeds the percentage agreed to. In the first instance, the percentage of standard to be allowed is 60 per cent, and the tax is to be one penny per pound. When the export reaches 100 per cent of standard output, the tax is 1/2 d. per pound. The proposal is that if the price of standard quality smoked sheet in the London market is maintained at 1/3 d. per pound for three consecutive months, then in the next ensuing quarter the quantity which shall be exported at the minimum duty shall be raised 5 per cent. „At the end of every quarter a similar adjustment, either upwards or downwards, in the permissible percentage exported at the minimum rate of duty would automatically take place, but the percentage would not fall below 60 per cent.”

The Committee is of course fully cognisant of the fact that it will require an agreement of all producing areas if its scheme is to be effective, and the financial press is therefore canvassing the chances that your Government will be induced to fall into line. There is a disposition to admit that we have rather spoiled these chances by insisting on a preference on Indian teas over Java teas and it cannot be said that opinion is very hopeful as to the outcome of the present negotiations.

The figures of new capital issues show a very considerable advance over those of the previous year, when taken on the basis now made

familiar by the monthly bulletin of the London Joint City and Midland Bank. These returns exclude borrowings by the British Government, and reveal the following position:

Capital issued in the first five months of			
1919	1920	1921	1922
(mill. Stg.)			
£ 63,5	£ 213,7	£ 90,3	£ 146,2

As regards the geographical distribution of these amounts, the position is as follows:

1st Five Months of	United Kingdom	India & Ceylon	British Possessions	Foreign Countries
1919	£ 55,4	nil.	£ 6,5	£ 1,6
1920	190,8	£ 1,4	13,4	8,1
1921	47,3	8,7	14,5	19,8
1922	58,5	2,1	34,8	50,8

It will be seen that the new issues relating to foreign countries show a steady rise over the whole period, and seem distinctly to indicate that the London market is regaining its old importance as an international financial centre.

The dry weather we have been experiencing is causing much alarm to the authorities, and the warnings that the country is on the verge of a real water famine have taken on a note of urgency. The country has begun the year with resources much reduced by the drought of last year, and if there is to be a repetition of last year's climatic conditions, it is feared that the water authorities will have to resort to some system of rationing.

INDEXCIJFERS.

Het indexcijfer der groothandelsprijzen vertoont voor Mei een duidelijk stijgende lijn; het totaal is van 4285 op 4372 gestegen. Deze stijging van 87 punten is de grootste sedert September 1921, toen het indexcijfer met 105 punten gestegen was. De stijging van de laatste maand was geen algemeene, doch is vooral te danken aan de bewegingen in voedingsmiddelen en weefstoffen.

Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel.

Data	Granen en oleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: olïën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
" " 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
" " 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
" " 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
" " 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
" " 1919	1441	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
" " 1920	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
" Jan. 1921	1295½	797	1187	1128½	1209	5617	255,3
" Febr. "	1176½	771	1038	1053	1137½	5176	235,3
" Mrt. "	1212	727	1030	1003	1125	5097	231,7
" April "	1196	723	1031	936	1043	4929	224,0
" Mei "	1195	691	996	963	1065	4910	223,2
" Juni "	1174½	665½	973½	973	1023½	4810	218,6
" Juli "	1165	707½	958½	937	1030	4798	218,1
" Aug. "	1184	716½	998	920½	1000	4819	219,0
" Sept. "	1119½	688	1258	871	987½	4924	223,8
" Oct. "	956	685	1171	816	960	4588	208,5
" Nov. "	951	672	1117½	774	943½	4458	202,6
" Dec. "	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
" Jan. 1922	907½	654½	1066½	730	925½	4284	194,7
" Febr. "	948	640½	1037½	696½	936½	4259	193,6
" Mrt. "	980	687	1038	700	892	4297	195,3
" April "	1008½	667	1010	709½	890	4285	194,8
" Mei "	1040½	657	1079	710½	885	4372	198,7

In de eerste groep der voedingsmiddelen zijn alle artikelen in prijs veranderd, maar met uitzondering van een aanzienlijke daling in varkensvleesch, een geringe achteruitgang in meel, gerst en buitenlandse tarwe, zijn alle veranderingen verhoogingen. Aard-

appelen, evenals rund- en schapenvleesch zijn duurder geworden. Binnenlandsche tarwe noteert hooger; voorraden en aanbod zijn geringer. In de tweede groep der voedingsmiddelen is alleen een verandering in thee en koffie, welke beide gedaald zijn.

In de textielgroep zijn alle artikelen gestegen, met uitzondering van vlas, hetwelk 9 punten daalde. Katoennoteringen alle vaster, terwijl zijde en jute sterk stegen en ook wol iets hooger staat. Op de laatste wolverkoopingen werden de aangeboden hoeveelheden gretig opgenomen, terwijl de concurrentie scherp was, niet alleen van binnenlandsche koopers, maar ook van Deutsche, Fransche en Zwitsersche mededingers. Het schijnt dat de vraag gegrond is op de toegenomen productie.

Onder de delfstoffen zijn slechts weinig veranderingen: IJzer en staal onveranderd. Stoomkolen een weinig lager, lood en koper wat hooger, het laatste op hausse-berichten uit Amerika. In de diversen-groep zijn de veranderingen klein en onbeduidend. In onderstaande tabel wordt de huidige positie van elk der groepen vergeleken met die van vorige maanden. Juli 1914 = 100.

Data	Granen en oleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: olïën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914	100	100	100	100	100	100
December 1918	226	222	293	186	241	236
December 1919	249	250	396	247	263	287
Maart 1920	261	260	484	269	309	325
Juni 1920	261	263	415	278	281	305
December 1920	233	229	209	261	230	231
Maart 1921	209	206	167	216	203	198
Juni 1921	203	188	158	210	185	188
September 1921	193	195	204	189	178	192
October 1921	166	194	190	176	173	178
November 1921	165	190	181	167	170	174
December 1921	159	180	180	164	168	170
Januari 1922	157	186	173	158	167	167
Februari 1922	164	182	168	150	169	166
Maart 1922	169	195	168	151	161	167
April 1922	174	189	164	152	160	167
Mei 1922	180	186	175	153	159	170

Hieruit blijkt dat het indexcijfer nu 70 pCt. hooger is dan Juli 1914, tegenover 67 pCt. een maand geleden. Het nivelleringsproces maakt voortgang, hoewel de delfstoffen nog steeds belangrijk beneden het gemiddelde blijven.

Datum	Algem. indexcijfer van „the Economist”	Gem. pon- denkoers over de afg. mnd.	Herleid algemeen indexcijfer.
1 Januari 1914	119,2	12,11 ^{3/4}	119,6
1 Januari 1915	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918	263,2	11,06	240,9
1 Januari 1919	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1920	334,7	10,14	281,0
Einde Januari 1921	255,3	11,37 ^{1/2}	240,4
" Februari "	235,3	11,34	220,9
" Maart "	231,7	11,36	217,9
" April "	224,0	11,30	209,5
" Mei "	223,2	11,17	194,8
" Juni "	218,6	11,34 ^{1/4}	205,3
" Juli "	218,1	11,42	206,2
" Augustus "	219,0	11,77	212,5
" September "	223,8	11,77	218,1
" October "	208,5	11,59	200,0
" November "	202,6	11,35	190,3
" December "	198,0	11,42	187,2
" Januari 1922	194,7	11,47	184,8
" Februari "	193,6	11,61	186,1
" Maart "	195,3	11,54	186,5
" April "	194,8	11,63	187,5
" Mei "	198,7	11,51	189,3

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruikersartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp”

te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende:

Artikelen	1913	1917	1918	1919	1920	1921	Maart 1922	April 1922
Boonen (bruine)	154	136	111	146	236	221	289	300
„ (witte)	166	338	221	138	331	248	303	310
Erwtten (capuc.)	150	236	211	217	208	228	244	242
„ (grauwe)	125	220	191	209	248	250	225	225
„ (groene)	157	140	103	130	190	183	203	200
Gort	113	135	123	197	216	210	174	174
„ (boekweit)	104	292	312	292	367	296	229	229
„ (haver) ..	103	147	120	120	200	197	140	140
Kaas (Leids.)	140	221	207	253	286	279	254	246
„ (Gouds.)	124	126	177	195	221	246	261	228
Koffie.....	94	118	174	169	154	128	124	125
Margarine....	127	122	136	148	161	141	128	128
Meel (roggebl.)	85	144	130	130	231	156	—	—
„ (tarwebl.)	124	212	224	259	353	229	171	171
„ (boekw.) ..	105	324	362	314	352	295	219	219
Olie (boter) ..	94	235	409	381	271	174	165	162
„ (patent) ..	135	293	351	446	446	280	268	265
„ (raap).....	136	329	540	519	395	227	221	222
Rijst	116	125	122	169	328	184	144	144
Soda	83	267	417	283	417	183	150	150
Stijfsel	103	320	680	577	343	210	153	153
Stroop	100	179	193	200	207	189	164	161
Suiker (basterd)	89	116	120	147	218	158	124	124
„ (melis) ..	85	103	103	121	175	125	98	102
Thee	112	127	119	139	137	123	124	125
Vermicelli	121	272	266	300	338	290	228	224
Zeep (w. Brist.)	100	160	183	191	153	147	117	117
„ (zachte) ..	87	121	117	275	321	142	150	150
Zout	80	110	190	160	160	130	120	120
Gemiddelde verhoudingscijfers.	114	195	228	239	264	202	185	184

Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aanmerking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

AANTEKENINGEN.

De Zweedsche Banken. — Het Mei-nummer van Swedish-Export geeft een beknopt overzicht van het Zweedsche Bankwezen, waaraan wij het volgende ontleenen:

De Zweedsche handelsbanken in den meer modernen zin van het woord zijn ontstaan na de hervorming van de Bank van Zweden in de jaren 1828—30 en de hervorming van het Zweedsche geldwezen in het jaar 1834. Kort na deze gebeurtenissen, werden een aantal „Enskilda”banken opgericht, banken, waarvan de aandeelhouders onbeperkt aansprakelijk voor de verplichtingen der instelling waren. De oudste van deze banken was Skånes Enskilda Bank, die in 1910 door de Skandinaviska Kreditaktiebolaget overgenomen werd. Deze „Enskilda”banken hadden allen een lokaal karakter; het duurde tot in de vijftiger en zestiger jaren, voordat er banken opgericht werden, welke streefden haar invloed buiten de lokale grenzen uit te breiden.

De oorzaak hiervan is te zoeken in de decentralisatie van het economisch leven van Zweden, in de eerste helft van de negentiende eeuw. Verder was aan deze banken een groote beperking in zaken opgelegd; pas in 1855 kregen zij het recht handel in binnen- en buitenlandsche wissels en rentedragende fondsen, te drijven. Tot aan dit tijdvak beschouwden de banken het als hoofdtak bankbiljetten uit te geven, vooral daar er op dit punt vrijheid bestond. Pas sinds het midden der vijftiger jaren begon men de aandacht aan deposito's te schenken en zocht men naar betere vormen om de handelswereld van credit te voorzien. Dan ontstaat ook de naamlooze vennootschapsbank met beperkte aansprakelijkheid der aan-

deelhouders, zonder het recht van bankbiljettenuitgifte. De oudste bank van dit type is de Skandinaviska Kreditaktiebolaget, welke in 1864 opgericht werd.

Het moderne bankwezen was ook in Zweden tot stand gekomen en de wetgever van die dagen aanvaardde de consequenties hiervan. Het zou niet meer lang duren, of het recht van bankbiljettenuitgifte zou aan particuliere banken ontnomen worden en bij de Zweedsche Rijksbank gecentraliseerd worden. Het verschil tusschen beide soorten van particuliere banken verloor hare praktische beteekenis. De laatste decennia van de negentiende eeuw en de eerste decennia van de twintigste eeuw waren gearcharakteriseerd door een verstrekkende modernisatie van het Zweedsche bankwezen, hand in hand met de ontwikkeling en de concentratie van de industrie, die van haar kant weer het ontstaan van groote banken, met een interlocale werkkring eischte.

Er bestond een groote behoefte aan een interlocale creditniveleering, hetgeen met een voorbeeld duidelijk gemaakt kan worden. De houtindustrie levert ongeveer 45 pCt. van den Zweedschen export en is in hoofdzaak geconcentreerd in het noorden van Zweden. Deze nijverheid heeft de grootste creditbehoefte in de eerste maanden van het jaar, voor het begin der verscheping. Het geld wat eenigen tijd later voor de betaling van deze producten Zweden binnenvloeit kan weer dienen voor de financiering van den oogst, in de meer zuidelijk gelegen provincies van Zweden. Omstandigheden als deze werkten de concentratiebeweging in het Zweedsche bankwezen zeer in de hand.

Aan het eind van 1921 waren er 38 particuliere banken in Zweden. Van deze 38 banken waren er 2 interlocale banken, nl. de Skandinaviska Kreditaktiebolaget en de A. B. Svenska Handelsbanken, 22 banken strekken hun werkzaamheden minstens over één provincie uit, doch niet over het geheele land en 14 banken hebben een zuiver lokaal karakter. Onder deze lokale banken heeft er één een bijzondere positie, nl. Stockholms Enskilda Bank, een bank alleen in de hoofdstad gevestigd, welke buiten de concentratiebeweging staat, doch die zeer omvangrijke zaken doet. -De snelle ontwikkeling van het particuliere bankwezen blijkt uit onderstaande cijfers.

	Totaal- cijfers	Deposito's (binnenl.)	Voorschotten (binnenl.)	Gestort kapitaal	Eigen middelen
	1.000.000 Kr.				
1834	3	—,1	2	2	2
50	33	1	15	16	16
70	188	74	104	50	55
90	651	352	442	83	107
1910	2526	1465	2063	355	685
13	2848	1692	2287	385	653
18	6930	4502	5187	609	1092
19	7555	5018	5748	599	1114
20	7602	5095	6211	601	1115
21	7234	4854	5656	582	1101

Uit deze cijfers blijkt ook duidelijk de contractie der zaken, welke in 1920 begon en zich in 1921 voortzette. Deze vermindering der zaken treedt nog meer op den voorgrond in de cijfers van de clearing der Bank van Zweden. Deze bedroegen in de jaren 1918 tot 1921 respectievelijk 35,4; 38,6; 43,1 en 32,6 miljard kronen. De stijgende lijn in de deposito's werd voor het eerst sinds 1889 en die der crediten voor het eerst sinds 1911 onderbroken. Het bedrag der bij de Bank van Zweden geherdisconteerde wissels, steeg in 1921 echter nog van 451 miljoen kronen op 464 miljoen kronen.

Een nauwkeuriger beeld betreffende de creditverleening der particuliere banken geven volgende cijfers:

	31/12/1921	31/12/1920		pCt.
	miljoen kronen			
disconto's	1.350,15	1.949,81	— 599,66	— 30,75
beleeningen	2.847,76	2.590,67	+ 257,09	+ 9,92
creditien, enz. ..	1.457,93	1.670,83	— 212,90	— 12,74
	5.655,84	6.211,31	— 555,47	— 8,94

Het aantal gediscoteerde wissels steeg van 785.000 aan het eind van 1920 op 805.000 aan het eind van 1921 en het aantal uitstaande beleeningen, dat aan het eind van 1920 131.000 bedroeg, steeg op 143.000 op het eind van 1921. De grootte der afzonderlijke credieten ging dus achteruit, vooral in verband met de prijsdaling en de daling van de waarde van het onderpand. Gaat men de verschillende onderpanden na, dan blijkt dat de door hypotheek gedekte credieten van 1300 miljoen kronen op 1528 miljoen kronen stegen, zoodat de verhooging van het cijfer „beleeningen” in hoofdzaak toe te schrijven is aan nieuwe voorschotten tegen hypothecaire zekerheid.

Door den grooten import van goederen en fondsen uit het buitenland gedurende de jaren 1918, 1919 en 1920 verminderde het tegoed in het buitenland der Zweedsche banken, in die jaren resp. op 583,498 en 290 miljoen kronen.

De vermindering van den import in 1921 deed het tegoed in het buitenland weer op 386 miljoen kronen aan het eind van dat jaar stijgen.

De belangrijke prijsdaling in Zweden verhoogde de koopkracht van de kroon aanmerkelijk. Bedroeg het agio van de dollar in het begin van 1921 nog 35 pCt., aan het eind van het jaar was het nog slechts 7 pCt. en in dit jaar werd de oude goudpariteit praktisch weer bereikt.

BOEKAANKONDIGING.

League of Nations.

a. *Memorandum on Currency 1918—1921;*

b. *Memorandum on Central Banks 1918, 1918—1921;*

c. *Memorandum on Public Finance 1921.* Drie deelen, 115, 55 en 160 blz. Genève, 1922. (Agent voor Nederland Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage.)

Naast het in het vorig nummer aangekondigd rapport inzake het grondstoffenvraagstuk, verdienen ook deze publicaties van den Volkenbond alle aandacht. Zij zijn in zoverre van anderen aard, dat zij niet als het zoeven genoemde rapport beredeneerde conclusies bevatten. De inhoud is geheel van statistischen aard, terwijl de toegevoegde tekst uitsluitend tot doel heeft de geproduceerde cijfers nader toe te lichten en in onderlingen samenhang te brengen. Aan het belang der publicaties doet dit intusschen allerm minst af.

De hier besproken publicaties zijn te beschouwen als een voortzetting van het werk van Brussel. De Conferentie uitte den wensch, dat het omvangrijke statistische materiaal, dat haar door de deelnemende staten was voorgelegd, niet zonder meer in het verslag der Conferentie zou worden bijgezet, doch dat de economische en financieele sectie van het Secretariaat van den Bond het werk zou voortzetten en van tijd tot tijd het bijeengebrachte en thans uiteraard meer systematisch bewerkte materiaal zou publiceeren. Met dit drietal memoranda voldoet de genoemde sectie van het Secretariaat voor de eerste maal aan den wensch der Conferentie.

Het eerste memorandum betreft het geldwezen der verschillende landen. Het bevat complete statistieken van de wisselkoersen, de circulatie, de goudreserves, de deposito's bij particuliere en centrale banken, de prijzen en het verband tusschen prijzen en wisselkoersen in de verschillende landen. Voorafgaat een algemeene inleiding van een 25-tal bladzijden, waarin een aantal samenvattende en vergelijkende cijfers worden gegeven en nader toegelicht. Merkwaardig is o.a. tabel A, waarin de 26 staten, in de vergelijking begrepen, geassocieerd worden naar gelang van de meer of minder gunstige verhouding tusschen den omvang der circulatie op 31 Dec. 1919 en 31 Dec. 1921. Op deze tabel neemt Nederland de twaalfde

plaats in, achter de Vereenigde Staten, Canada, de Scandinavische landen, Zwitserland, Engeland etc. Het zou onjuist zijn aan een dergelijke cijfervergelijking al te groote beteekenis te hechten. Met dat al vormen deze cijfers tot op zekere hoogte een aanwijzing voor de mate van veerkracht, die het economisch organisme der verschillende landen onder de in 1920 ingetreden crisis aan den dag heeft gelegd en de vorderingen, die het onvermijdelijke liquidatieproces reeds heeft gemaakt. Dat de toestand in Nederland in dit opzicht tegenover die in andere landen ongunstig afsteekt, vindt in deze cijfers bevestiging.

De beteekenis van het tweede memorandum is vooral gelegen in de uitvoerige toelichting, waarvan telkens de gepubliceerde cijfers der centrale banken zijn voorzien. Het verschil in regeling en in feitelijke positie in het creditwezen van het land, dat tusschen de centrale banken in de verschillende landen valt aan te wijzen, maakt internationale vergelijking hier uiteraard nog moeilijker dan op het door het eerste memorandum bestreken gebied.

Intusschen levert de inleiding ook hier enkele algemeene vergelijkende cijfers, terwijl ten slotte in het bijzonder ingegaan wordt op de verhouding tusschen de Centrale Bank en de Regeeringen. De vergelijkende staat dienaangaande op blz. 23 gepubliceerd is wel zeer leerrijk.

Het derde Memorandum is wellicht het belangrijkste, ook omdat hier cijfers worden bijeengebracht, die over het algemeen moeilijker voor een ieder te bereiken zijn, dan de meeste in de beide andere memoranda verzamelde gegevens. Aan de hand toch van de budgetcijfers over 1921 en een reeks andere gegevens wordt een overzicht gegeven van de financieele positie van 26 staten, waarvan 24 Europeesche. Vooral hier zijn voor den raadplegende de toelichtende beschouwingen van waarde. Het spreekt vanzelf, dat het ook hier uiterst moeilijk is te geraken tot cijfers, welke wezenlijk internationaal vergelijkbaar zijn. Enkele globale vergelijkingen nopens uitgaven, inkomsten en schulden per hoofd van bevolking, in 1913 en 1921, alsmede vergelijking van ieder land op zichzelf met voorafgaande jaren zijn echter mogelijk en vormen dan ook den inhoud van de inleiding, die ook hier aan de landsgewijze cijfers voorafgaat. Gelijk wordt medegedeeld, moet deze publicatie als een voorloopige worden beschouwd en ligt het in de bedoeling nog verschillende andere landen in deze statistiek te betrekken.

B.

Camille Jacquart. La population et la Guerre. Conférence faite à l'Institut supérieur de Philosophie le 15 février 1922. 34 blz. Leuven 1922.

De ontzaglijke, dikwijls onvoldoend begrepen, beteekenis van het bevolkingsvraagstuk doet steeds met belangstelling grijpen naar geschriften op dit gebied. Het korte geschriftje hier aangekondigd, geeft voortdurend blijk, dat den schrijver deze bredere kanten van het vraagstuk voor oogen stonden. Dat in het bestek van een conferentie op onderdeelen slechts zeer globaal kan worden ingegaan, spreekt vanzelf. Niettemin is de schrijver erin geslaagd van de voornaamste gevolgen van den oorlog op bevolkingsgebied een duidelijk beeld te geven, waarbij hij telkens doet zien, hoe de oorlog ten slotte in de algemeene verschuivingsprocessen, die op dit gebied aan den gang zijn, slechts een episode is geweest.

Uiteraard wijdt de schrijver in de eerste plaats aandacht aan zijn eigen land, België. Een vergelijking tusschen de resultaten van de volkstelling van 1920 en die van 1910 geeft hem gelegenheid tot enkele verrassende conclusies, zoo bijv. dat in deze periode het Vlaamsche bevolkingsdeel een vooruitgang van 208.996 zielen aanwijst, tegen Wallonië een achteruitgang van 8.345.

Merkwaardig is ook de volgende procentueele vergelijking tusschen Nederland en België, waaruit dui-

delijk blijkt, dat niet de oorlog de voornaamste oorzaak is van het merkwaardige feit, dat het bevolkingsverschil thans tot beneden 10 pCt. is gedaald. Stelt men de bevolking van Nederland telkens op 100, dan is die van België:

in 1850	144
in 1880	137
in 1900	131
in 1910	127
in 1920	108

Het beeld, dat de schrijver geeft van den invloed van den oorlog op de bevolkingsverhouding van Frankrijk toont de zwakke zijden van dit land, uit dit oogpunt gezien, in hun vollen omvang. Een van de middelen van herstel, die hij in overweging geeft, is een versterkte emigratie van Belgen naar Frankrijk.

Overigens valt in het geschrift meer dan eens een gelijke pessimistische toon te beluisteren, als in de laatste decennien herhaaldelijk bij schrijvers op dit gebied uit de landen van West-Europa aangetroffen kon worden, en thans na den oorlog in versterkte mate.

Een karakteristieke passage, waarin het platteland en de stedelijke en industriële conglomeraties tegenover elkander worden gesteld, vinde hier een plaats: „Ponneur donc à la terre! Elle ne broic pas les générations comme les grandes cités mangeuses d'hommes et foyers de guerre, de haine et de massacres. „La terre reste féconde toujours et est le réservoir de la race. Les grands progrès de la civilisation et leur ruine aussi sortent des cités, comme les flammes ardentes qui éclairent et dévorent en même temps un édifice. Mais la vie, la sève toujours renouvelée et fécondante nous vient de la terre, des sillons ouverts au soleil et du grand air libre qu'on respire „aux champs!”

B.

ONTVANGEN:

Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, onder redactie van A. G. Stibbe, buitengewoon hoogleeraar aan de Ned. Handels-Hoogeschool, oud-Inspecteur van den Arbeid in Ned.-Indië. *Aanvullingen en Wijzigingen*; afl. 1, Mei 1922; 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff; Leiden, N.V. v./h. E. J. Brill.

De werkloosheid en hare bestrijding, door Mr. R. A. Fockema, oud-President van het Gerechtshof te Leeuwarden. Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 1922.

De vraagstukken der arbeidsmarkt door W. F. Detiger, directeur der Gemeente- en Districtsarbeidsbeurs te Amsterdam; Alphen a.d. Rijn, N. Samson, 1922.

INGEZONDEN STUKKEN.

BEPERKTE OF ONBEPERKTE RUBBER-PRODUCTIE.

Mijnheer de Hoofdredacteur,

Met belangstelling nam ik kennis van het artikel van den heer Sanders in uw nummer van 24 Mei. Ik wil niet nalaten ZEd. van dupliek te dienen, iets wat ik, wegens buitenlandsch verblijf, tot heden moest uitstellen.

De heer Sanders heeft mij geenszins van de onjuistheid mijner beweringen overtuigd; integendeel, mijne meening over het vraagstuk der productiebeperking van rubber is dezelfde gebleven. De heer Sanders meent nog steeds, dat de consumptie in staat zal zijn, de productie te eeniger tijd geheel op te nemen, en hij grondt die meening op hetgeen hij bij zijn bezoek aan Amerikaansche fabrikanten, nu ruim 1½ jaar geleden, heeft vernomen. Zijn die Amerikaansche fabrikanten vandaag nog dezelfde meening

toegedaan? Heeft men vandaag geen beter statistisch overzicht dan 1½ jaar geleden?

Volgens het rubbermaandblad „Primrose” beslaat de rubbercultuur in de Straits, Ceylon, Deli en Java 1.179.000 HA., volgens den President van de „Rubber Shareholders' Association” 3.300.00 Acres = circa 1.335.000 HA. De taxaties loopen dus nogal uiteen, doch laten wij aannemen, dat de waarheid in het midden ligt, dan bedraagt de met plantagerubber beplante oppervlakte 1.257.000 HA. Wanneer deze geheele oppervlakte in productie zal zijn, zal zij opleveren aan droge rubber circa 435.000 tons jaarlijks. Hierbij neem ik de productie per HA. aan op 350 KG., hetgeen waarlijk niet te veel is, daar een in volle productie zijnde onderneming meer oplevert.

De jaarlijksche productie bedraagt dus 435.000 tons, tegen een consumptie van 300.000 tons, dus een surplus van 135.000 tons of circa 45 pCt. van het verbruik. Dit surplus zal, wanneer voor rubber geen nieuwe afzetmogelijkheden gevonden worden, niet door de consumptie kunnen worden opgenomen. Ook tijdelijke maatregelen, zooals de verdedigde inkrimping der productie, zullen geen afdoende verbetering in den toestand brengen.

Ook de meening van den heer Sanders, als zouden aanplantingen door gebrek aan kapitaal niet te gronde gaan, kan ik niet deelen. Weliswaar gaan zij niet te gronde in den waren zin van het woord, doch zij zullen als producenten definitief niet meer meetellen. Wat geschiedt er toch, door het verwaarloozen van een rubberonderneming? De aanplant zal zich sluiten, waardoor wellicht minder alang alang zal voorkomen, daarentegen zullen de boomen in productievermogen hard achteruitgaan. De ziekten als bruine binnenbast, streepjeskanker e.d. zullen geweldig toenemen. Op geaccidenteerde terreinen zullen terrassen door regen wegspoelen, door banjirs zullen op de onderneming wegen en bruggen vernield worden, fabrieksgebouwen en woningen zullen in het Indische klimaat verweeren, om maar niet eens te spreken van het verroesten van machinerieën. Een verlaten rubberonderneming kan maar niet zoo gemakkelijk wederom in bedrijf gesteld worden, eerst moet daar weer veel nieuw kapitaal in gestoken worden en dan is het nog de vraag of het bedrijf per saldo rendabel te maken zal zijn.

Ook daarom behoeft men m.i. niet al te bevreesd te zijn voor het opkopen van verlaten rubberondernemingen door Amerikaansche fabrikanten.

Resumeerend blijft schrijver vooraansnog bij zijne, in het nummer van 10 Mei geschreven meening, nl. dat de voorkeur moet worden gegeven aan een strijd om „the survival of the fittest” boven eene, met behulp der betreffende rogeeringen ingestelde, productiebeperking.

M. J. Koch.

Rotterdam, 8 Juni 1922.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Bank-Archiv. — Berlijn, 15 April 1922.

Dr. v. Dungern, Die Goldklausel; *Dr. Kerschagl*, Begriff und Wesen der Zahlung; *Dr. A. Koch*, Das Konsortialgeschäft der Banken; *Dr. A. Karger*, Gesamthand- und Kapitalertragssteuer.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, Mei 1922.

L. Le M. Minty, American methods of recruiting, training and promoting bank personnel; *H. K. Gordon*, Far Eastern jottings.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Maart-April 1922.

S. Zagorsky, La famine russe et ses causes; *Ch. Bodin*, Contribution aux théories du capital et du revenu; *P. Struve*, Prix-valeur. Enoncés fondamentaux; *B. Lavergne*, L'essor des coopératives de consommateurs en France depuis 1913.

Journal of the Royal Statistical Society. — Londen, Maart, 1922.

H. W. Macrosty, Some current financial problems; R. G. Hawtrey, The Federal Reserve system of the United States.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Maart 1922.

P. Kampffmeyer, Der Geist des neuen sozialdemokratischen Programms; Fr. Lenz, Ueber Adam Müllers Staats- und Gesellschaftslehre.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, April 1922.

E. Schiff, Fehlbetrag und wirtschaftlicher Verlust bei der Reichsbahn; R. Hennig, Die Welt-Oelschiffahrt und ihre Zukunftsaussichten; Die wirtschaftliche Lage der Eisenbahnen der Welt.

Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. — Leiden, Maart 1922.

E. H. van der Wall, De Hollanders op Ceylon, bewerking van J. F. L. de Balbian Verster; C. Easton, Een bezoek aan de Macocha en de Katharinagrot in de Moravische Karst; H. J. T. Bijlmer, Met de Centraal Nieuw-Guinee-expeditie 1920 naar een onbekenden volksstam in het hooggebergte; J. M. Phaff, Het Internationaal Hydrographisch Bureau; Dr. C. Easton, Shackleton †; J. Th. Hamstra, Wetenschappelijke rechtspraak (Cook's Noordpoolreis). Met naschrift van Dr. C. Easton.

Idem. — Leiden, Mei 1922.

Dr. W. van Bemmelen, Over den kringloop der atmosfeer tusschen de Ros-breedten; J. F. L. de Balbian Verster, Oud-Hollandsche betrekkingen met Hitland (Shetland) en de vaart achter Engeland om; Dr. A. A. Beekman, Uit de verslagen aan de Koningin over de Openbare Werken in de jaren 1919 en 1920; J. van Roon, Het kaartteeringsvraagstuk in den Nederlandsch-Indischen Archipel; Jaarverslagen van den Topografischen Dienst in Nederlandsch-Indië. I; Dr. G. L. L. Kemmerling, Verslag over 1919; II; J. van Roon, Verslag over 1920; H. Witkamp, Drie „steenkanonnen” in Kerintji, Sumatra.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels.	4 1/8	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk	5	10 Mrt. '22
Bel. Binn. Eff.	5 1/2	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw.	5 1/2	18 Mei '22
Bk. Vrsch. in R.C.	6 1/2	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk.	3 1/2	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	4	13 Apr. '22	Belg. Nat. Bk.	5 1/2	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje	5 1/2	18 Mei '22
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië	6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y.	4 1/2	2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank	3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
10 Juni '22	4 1/8-1/4	3 1/8 1)	2 3/8	4-5/8	—	3-3 1/2 1)
5-10 „ '22	4 1/8-1/4	3 1/8-4	2 3/8	4-5/8	—	3-4
29 M.-3 J. '22	4 1/8-1/4	3-3 1/4	2 1/4-3/8	4-5/8	—	4-6
22-27 „ '22	4-1/8	3-1/2	2 3/8-1/2	4-5/8	—	3-5
6-11 J. '21	4 3/8	2 3/4-3 1/4	5 3/8	4-5/8	—	5 1/8-7 1/2
7-12 J. '20	3 3/8-1/2	3 3/4-4 1/4	6 3/8-3/4	4-5/8	—	7-12
20-24 Juli '14	3 3/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/4-1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Noteering van 9 Juni.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De vaste stemming der vorige week kon deze week niet aanhouden. De omzetten waren gering, maar bovendien

brokkelden de koersen regelmatig af. Londen daalde van 11,52 3/4 op 11,50 3/4 en dollars van 2,58 op 2,55 3/4. Zooals in den laatsten tijd herhaaldelijk het geval is, volgden Parijs en Brussel vrij regelmatig de stemming voor Berlijn. Daar de markkoersen meestal flauw was, liepen ook Parijs en Brussel terug. Skandinavië was aangeboden. Stockholm daalde ongeveer 1/2 percent; Kopenhagen iets minder, maar vooral Ohristiania was weder sterk aangeboden en daalde van 45,90 op 44,80. Zwitserland eveneens flauw, 49,07 1/2—48,95. Spanje en Buenos Aires onveranderd. Batavia eerst aangeboden, maar later vaster, 97—97 1/4; 96 1/4—97; slot 97 1/4—97 3/4.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
5 Juni 1922..	—	—	—	—	—	—
6 „ 1922..	11.51 3/4	23.35	0.89	0.02 3/8	21.56	2.56 1/4
7 „ 1922..	11.50	23.35	0.89 1/2	0.02	21.50	2.55 1/2
8 „ 1922	11.52	23.36	0.91 1/2	0.019	21.58	2.55 3/8
9 „ 1922	11.50 1/2	23.17 1/2	0.88 1/2	0.019	21.46 1/2	2.56 1/4
10 „ 1922	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.48 1/2	23.12 1/2	0.85 3/8	0.01 1/2	21.42 1/2	2.55
Hoogste „ „ 1)	11.53 1/2	23.40	0.93 1/2	0.02 1/2	21.67 1/8	2.56 3/4
2 Juni 1922..	11.48 1/2	23.47	0.94 1/2	0.02 1/2	21.68 1/2	2.57 3/4
27 Mei 1922..	11.42 1/2	23.35	0.87 1/4	0.02 3/8	21.70	2.57 1/2
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 26 Mei 1922.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiantia *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
5 Juni 1922	—	—	—	—	—	—
6 „ 1922	66.85	56.40	46.—	49.10	40.50	97-97 1/4
7 „ 1922	66.75	56.40	45.45	49.07 1/2	40.50	97-97 1/4
8 „ 1922	66.80	56.60	45.40	49.02 1/2	40.40	96 3/4-97
9 „ 1922	66.60	56.55	45.25	49.—	40.35	96 3/4-97
10 „ 1922	—	—	—	—	40.40	97 1/2-97 3/4
L'ste d. w. 1)	66.40	56.—	44.70	48.90	40.35	96 3/4
H'ste „ „ 1)	67.—	56.70	46.10	49.20	40.65	97 3/4
2 Juni 1922	66.80	56.—	46.10	49.27 1/2	40.55	97-97 1/4
27 Mei 1922	66.50	55.80	47.—	49.12 1/2	40.50	97-97 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers (week van 15—19 Mei 1922).

Londen.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 1 1/4 ct.	agio 3 1/4 ct.	agio 5 1/4 ct.
Laagste B „	„ 3/4 „	„ 2 3/4 „	„ 4 3/4 „
Hoogste L „	„ 2 „	„ 4 „	„ 6 „
Laagste L „	„ 1 1/4 „	„ 3 1/4 „	„ 5 1/4 „
New-York.			
Hoogste B Koers	agio 1/8 ct.	agio 3/8 ct.	agio 5/8 ct.
Laagste B „	Pari	„ 1/8 „	„ 1/4 „
Hoogste L „	agio 1/4 „	„ 1/2 „	„ 5/8 „
Laagste L „	Pari	„ 1/8 „	„ 1/2 „
Parijs.			
Hoogste B Koers	Pari	agio 2 1/2 ct.	agio 5 ct.
Laagste B „	Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „
Hoogste L „	agio 2 1/2 ct.	„ 5 „	„ 7 1/2 „
Laagste L „	Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „
Brussel			
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 7 1/2 ct.	agio 12 1/2 ct.
Laagste B „	Pari	„ 5 „	„ 10 „
Hoogste L „	agio 5 „	„ 10 „	„ 15 „
Laagste L „	Pari	„ 5 „	„ 10 „
Berlijn.			
Hoogste B Koers	Pari	Pari	Pari
Laagste B „	Pari	Pari	Pari
Hoogste L „	Pari	Pari	Pari
Laagste L „	Pari	Pari	Pari

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (In \$ per £)	Zicht Parijs (In ct. p. frs.)	Zicht Berlijn (In ct. p. Mk.)	Zicht Amsterd. (In ct. p. gld.)
10 Juni 1922	4.50.—	9.03	0.33	39.05
Laagste d. week	4.49.87	9.03	0.33	39.—
Hoogste „ „	4.50.50	9.14	0.36	39.08
3 Juni 1922	4.48.05	9.12	0.37	38.95
27 Mei 1922	4.45.—	9.11	0.35	38.90
Muntpariteit ..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	27 Mei 1922	3 Juni 1922	5-10 Juni '22 Laagste Hoogste	10 Juni 1922
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	44 3/8	44 3/8	43 7/8	44 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/32 3/32	1/32 3/32	1/32 3/32	1/32 3/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/7 1/2	2/7 1/4	2/6 1/4	2/7 1/8
Lissabon	d. per Mil.	4 1/8	4 3/32	4	4 1/32
Madrid	Peset. p. £	28.18	28.30	28.33	28.49
*Montevideo 1	d. per \$	44 9/16	43 3/4	43 1/2	44 1/4
Montreal	id. p. £	4.49 1/4	4.51 1/4	4.52 1/2	4.55
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	7 17/32	7 9/16	7 17/32	7 9/16
Rome	Lires p. £	84 13/16	85 7/8	85.75	87.75
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/7 3/8	3/6 3/2	3/5 1/2	3/7 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/32 3/32	2/3 7/8	2/3 0/32	2/3 15/16
*Valparaiso ..	peso p. £	37.60	36.90	35.90	37.10
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 21/32	2/1 19/32	2/1 8/8	2/1 17/32

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegraphisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
10 Juni 1922	35 3/4	71 7/8
3 „ 1922	36 1/8 1)	71 1/4
27 Mei 1922	36 1/4	71 1/2
20 „ 1922	37 1/8	73 1/4
11 Juni 1921	35 3/4	59 1/8
12 „ 1920	50 1/8	90
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 2 Juni.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 12 Juni 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 68.035.680,93 B.-bk. „ 45.419.327,79 Ag.sch. „ 76.035.204,48	f 189.490.213,20
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 93.102.125,—	93.102.125,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	—
Beleeningen	H.-bk. f 23.472.188,42 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 9.289.716,57 in rek.-crt. Ag.sch. „ 68.889.143,78 op onderp. f 101.650.048,77 1/2	101.650.048,77 1/2
Op Effecten	f 89.885.281,27 1/2	89.885.281,27 1/2
Op Goederen en Spec.	f 11.764.767,50	11.764.767,50
Voorschotten a. h. Rijk	„ 12.975.283,93 1/2	12.975.283,93 1/2
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.850,— Muntmat., Goud „ 549.650.860,97 f 605.889.710,97	605.889.710,97
Munt, Zilver, enz.	„ 6.982.349,14	6.982.349,14
Muntmat., Zilver	„ —	—
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.316.447,— id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.937.602,62 1/2	9.254.049,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.747.500,—	3.747.500,—
Diverse rekeningen	„ 59.372.199,91	59.372.199,91
	f 1.082.463.480,55 1/2	1.082.463.480,55 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.386.728,62 1/2	5.386.728,62 1/2
Bankbiljetten in omloop	„ 987.874.060,—	987.874.060,—
Bankassigatiën in omloop	„ 2.762.527,74 1/2	2.762.527,74 1/2
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 52.775.759,16	52.775.759,16	52.775.759,16
Diverse rekeningen	„ 13.664.405,02 1/2	13.664.405,02 1/2
	f 1.082.463.480,55 1/2	1.082.463.480,55 1/2

NED. BANK 12 Juni 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo.....	f 403.514.059,76
Op de basis van 1/2 metaaldekking	194.831.590,38
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is..	2.017.570.298,80
Verschillen m.d. vorig. weekst.: Meer	Minder
Disconto's	1.534.542,75
Buitenlandsche wissels..	47.986,—
Beleeningen	10.773.913,07
Goud	—
Zilver	394.955,67
Bankbiljetten	14.637.885,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	17.710.004,97 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
12 Juni 1922.....	605.890	6.982	987.874	55.538
6 „ 1922.....	605.890	6.587	1.002.514	36.170
29 Mei 1922.....	605.889	6.506	992.777	32.526
22 „ 1922.....	605.889	6.349	994.104	46.496
15 „ 1922.....	605.889	5.891	1.021.495	46.788
13 Juni 1921.....	605.965	12.533	1.012.988	60.100
14 Juni 1920.....	636.023	13.245	1.008.042	153.053
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
12 Juni 1922	189.490	7.000	101.650	403.514	60
6 „ 1922	191.025	7.000	112.424	404.065	60
29 Mei 1922	195.385	3.000	105.044	406.659	60
22 „ 1922	200.138	3.000	103.459	403.443	60
15 „ 1922	214.611	15.000	119.812	397.448	60
13 Juni 1921	237.604	78.700	157.698	403.144	58
14 Juni 1920	129.269	30.000	298.105	416.533	56
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1/2	75

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	6 Juni 1922	12 Juni 1922
Aan schatkestpromessen..	f 370.890.000,—	f 359.890.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 7.000.000,—	„ 7.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„ 273.165.000,—	„ 272.432.000,—
Aan zilverbons	„ 31.006.958,50	„ 30.295.998,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 236.539.000,—	„ 237.948.000,—
Voorschot aan Gemeenten	30 April	31 Mei
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	„ 77.593.195,06	„ 62.040.702,94
Tegoed v.d. Postch. & G. dst	6 Juni „ 52.929.797,15 1/2	12 Juni „ 52.929.797,15

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden	Beschikbaar metaal-saldo
3 Juni 1922	201.500	266.500	80.000	132.200	
27 Mei 1922	200.750	263.500	72.000	133.650	
20 „ 1922	190.500	264.000	79.500	121.800	
29 Apr. 1922	141.273	44.463	262.192	97.919	114.284
22 „ 1922	143.168	40.872	263.090	96.981	112.606
15 „ 1922	144.612	40.465	265.493	98.128	112.953
4 Juni 1921	225.302	14.913	312.237	151.348	147.679
5 Juni 1920	196.169	5.380	324.747	138.371	109.137
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 3/4

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gouv.nem.	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
3 Juni 1922	—	154.560	9.600	—	***	60
27 Mei 1922	—	148.690	7.900	—	***	60
20 „ 1922	—	145.340	8.700	—	***	55
29 Apr. 1922	35.310	19.255	87.205	—	51.303	52
22 „ 1922	35.315	18.625	88.722	—	52.769	51
15 „ 1922	35.880	18.842	91.425	—	51.964	51
4 Juni 1921	38.156	21.039	121.432	18.974	34.926	51
5 Juni 1920	19.328	21.941	156.016	41.649	31.925	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/2 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekening(en) 1)
6 Mei 1922 ...	1.601	2.195	860	1.069	1.164
29 Apr. 1922 ...	1.598	2.163	675	1.077	1.150
22 " 1922 ..	1.609	2.054	887	1.063	1.138
15 " 1922 ...	1.607	2.102	877	1.064	1.137
8 " 1922 ...	1.606	2.173	924	1.080	1.142
1 " 1922 ...	1.595	2.170	781	1.090	1.155
23 Apr. 1921 ...	1.129	2.126	928	2.081	392
24 Apr. 1920 ...	1.061	1.708	944	1.740	655
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.**BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Go. Sec.
7 Juni 1922	128.866	122.513	301.429	28.500	260.555
31 Mei 1922	128.881	122.716	298.279	28.500	258.177
24 " 1922	128.881	120.890	296.920	19.450	256.900
17 " 1922	128.879	121.071	298.793	28.500	258.893
10 " 1922	128.888	121.592	300.840	28.500	261.131
3 " 1922	128.874	122.091	301.328	28.500	261.627
8 Juni 1921	128.370	128.280	330.071	28.500	294.050
9 Juni 1920	116.707	114.367	353.496	28.500	331.235
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Go. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-perc. 1)
7 Juni '22	61.137	73.281	15.541	125.938	24.823	17,54
31 Mei '22	47.998	75.359	28.741	101.481	24.615	18,90
24 " '22	49.188	74.593	18.562	113.874	26.441	19,96
17 " '22	55.448	75.102	12.971	126.091	26.258	18,88
10 " '22	58.873	75.530	12.179	130.259	25.746	18,07
3 " '22	63.543	74.969	14.356	131.694	25.233	17,20
8 Juni '21	73.276	76.910	17.659	133.287	18.539	12,30
9 Juni '20	74.499	78.790	19.441	136.874	20.790	13,30
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$ %

1) Verhouding tussehen Reserve en Deposits.

DUITSCHÉ RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-perc. 1)
31 Mei '22	1.021.632	1.002.864	4.901.822	151.949.179	4
22 " '22	1.021.982	1.002.864	3.835.180	144.138.326	3
15 " '22	1.021.245	1.002.365	3.530.513	142.903.593	3
6 " '22	1.020.131	1.001.665	3.358.479	142.463.621	3
29 April '22	1.020.136	1.000.867	3.898.700	140.420.057	3
22 " '22	1.019.307	999.868	3.622.769	132.627.759	3
31 Mei '21	1.101.056	1.091.574	14.361.888	71.838.866	22
31 Mei '20	1.093.933	1.077.663	15.906.889	50.016.732	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
31 Mei 1922	171.170.521	33.127.990	14.440.600	4.880.000
22 " 1922	159.359.093	29.307.217	12.922.300	3.813.000
15 " 1922	166.819.271	37.544.011	12.730.400	3.340.800
6 " 1922	157.660.870	28.409.548	12.606.900	3.878.300
29 April 1922	158.020.568	31.616.168	13.181.600	3.603.300
22 " 1922	149.563.658	29.771.760	12.478.000	4.271.600
31 Mei 1921	64.763.540	14.093.693	23.458.100	14.295.100
31 Mei 1920	42.496.914	13.473.807	29.553.100	15.865.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goudd	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgew. oorsch. afd. Staat
8 Juni '22	5.527.966	1.948.367	284.243	626.473	23.100.000
1 " '22	5.527.811	1.948.367	284.088	629.659	23.100.000
26 Mei '22	5.527.645	1.948.367	283.622	630.153	22.450.000
18 " '22	5.527.483	1.948.367	283.390	628.816	22.600.000
9 Juni '21	5.519.416	1.948.367	272.975	664.668	29.900.000
10 Juli '20	5.587.401	1.978.278	240.417	680.345	26.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Bele-ening	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.138.372	38.280	2.317.679	36.317.805	2.197.046	18.099
2.449.806	38.271	2.253.172	35.982.101	2.282.610	20.592	
2.318.901	38.410	2.210.778	35.674.180	2.294.918	42.604	
2.310.113	39.349	2.263.112	35.847.275	2.430.333	14.292	
2.573.821	105.208	2.225.061	38.375.243	2.685.392	25.765	
1.779.013	532.345	1.860.136	38.156.915	3.487.184	58.830	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Bele-en. van buitenl. vorder.	Bele-en. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en bele-en.	Circu-latie	Rek. Crt. partit.
8 Juni '22	328.180	84.653	480.000	725.558	6.195.507	150.535
1 " '22	327.918	84.653	480.000	855.502	6.228.502	131.664
24 Mei '22	327.514	84.653	480.000	838.043	6.103.065	68.914
19 " '22	327.572	84.653	480.000	612.355	6.168.556	560.420
9 Juni '21	335.192	84.653	480.000	765.145	6.131.698	360.827
10 Juni '20	357.285	84.653	480.000	745.916	5.150.094	1.479.538

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
24 Mei '22	3.007.689	2.198.340	—	127.564	2.128.230
17 " '22	3.005.143	2.205.821	—	125.982	2.146.656
10 " '22	3.005.294	2.233.155	—	124.523	2.159.186
3 " '22	2.994.776	2.227.134	—	124.041	2.173.436
25 Mei '21	2.392.947	1.638.734	—	165.285	2.734.804
28 Mei '20	1.953.103	1.249.986	111.530	139.393	3.107.021

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek-kings-perc. 1)	Percent. Goud-dekking circula. 2)
24 Mei '22	592.604	1.917.176	104.695	77,5	***
17 " '22	565.819	1.886.045	104.656	77,6	***
10 " '22	580.103	1.889.212	104.608	77,3	***
3 " '22	616.654	1.892.332	104.531	76,7	***
25 Mei '21	1.957.394	1.705.956	102.173	57,6	71,7
28 Mei '20	2.938.031	2.541.630	94.000	42,7	47,1

1) Verhouding tussehen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt, der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
17 Mei '22	799	10.915.985	1.393.541	14.326.699	3.213.169
10 " '22	799	10.875.921	1.390.211	14.252.243	3.242.545
3 " '22	800	10.867.203	1.353.418	14.154.827	3.197.954
29 Apr. '22	801	10.846.109	1.325.346	14.067.757	3.183.745
18 Mei '21	821	12.097.329	1.254.432	13.448.331	3.044.910
21 Mei '20	813	17.003.020	1.406.333	14.229.090	2.643.261

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 Juni 1922.

De onderhandelingen van de leening-commissie te Parijs zijn na Pinksteren verrassend snel in een kritiek stadium gekomen. De commissie van herstel heeft, met de stem van Frankrijk tegen, besloten het voorstel der bankiers aan te nemen ten aanzien van een onderzoek naar de mogelijkheid van vermindering der Duitsche oorlogsschulden. Hoewel juridisch tegen het overstemmen van Frankrijk geen enkel bezwaar ingebracht kan worden, is het toch de groote vraag, of de bankiers-conferentie zich zal willen wagen aan een taak, waarvan 'bij voorbaat niet alleen gezegd kan worden, dat zij uiterst moeilijk is, doch die bovendien vrij zeker uitgevoerd zou moeten worden met de openlijke tegenwerking van Frankrijk. Ten opzichte van het goede doorvoeren van een internationale leening zou één en ander stellig ook niet bevorderlijk zijn. De bankiers-conferentie heeft dan ook voorloopig de moeilijkheden opgeschort (door een uitsstel van besprekingen toe te passen van drie maanden. In dien tijd zal de Haagsche conferentie tot een einde zijn gebracht en heeft men derhalve de kans, dat de politieke hemel in het algemeen iets zal zijn opgeklaard. Inmiddels is natuurlijk het geheele plan der leening weer op wankelende basis gesteld.

De beurzen, die hierop het meest hebben gereageerd, zijn die van Berlijn en Parijs geweest. Bij onze Oosterburen heeft men zich aanvankelijk ongerust gemaakt ten opzichte van de buitenlandsche wisselkoersen voor het geval een leening tot stand zou zijn gekomen. Men voorzag een scherpe en plotselinge daling van de prijzen der vreemde valuta's, welke vrees zich manifesteerde in een aandrang tot verkoopen van binnenlandsche effecten. Spoedig echter is men tot ander inzicht gekomen, zoodat, toen zelfs nog niet vast stond, dat de leening voorloopig niet zou worden doorgevoerd, reeds een herstel in de effectenkoersen viel op te merken. Men begint meer en meer in te zien, dat zelfs een gunstig gevolg der onderhandelingen geen schok in de wisselkoersen tot stand zou hebben gebracht en dat hoogstens een stabilisatie gedurende een betrekkelijk korten tijd het gevolg zou zijn geweest. Dientengevolge kon het bekende index-cijfer van de „Frankf. Ztg.“ op 232 gehandhaafd blijven, echter met een tendens tot stijging, nu de besprekingen afgebroken zijn en er dus geen uitzicht bestaat, dat de steeds voortschrijdende inflatie binnenkort ingedamd zal kunnen worden. In de laatste week van Mei is de circulatie van papiergeld opnieuw met 8½ miljard mark gestegen. Voorts is in den aanvang van de loopende maand een begin gemaakt met de uitgifte door de Rijksbank van coupons ad. Mk. 10.000. Hoewel op zichzelf een dergelijke uitgifte niets verontrustends behoeft te hebben (natuurlijk beschouwd binnen het raam van de tegenwoordige omstandigheden) ligt het toch voor de hand, dat de bankbiljettenpers door dezen maatregel een tienmaal grotere capaciteit heeft verkregen, zoodat technisch voorloopig niets aan een verdere uitbreiding van de circulatie in den weg staat. Over het algemeen beschouwt men in Duitschland zelf de toestand dan ook zóó, dat eerder aan een verdere waardevermeerdering, in binnenlandsch geld uitgedrukt, van goederen, fabrieken, enz. en dus ook van binnenlandsche effecten moet worden gedacht.

Te Parijs heeft zich het eigenaardige geval voorgedaan, dat de beurs vast gestemd is gebleven, zelfs een zeer optimistische houding aan den dag heeft gelegd, ondanks de voorloopige mishukking van de leenings-onderhandelingen en ondanks het hiervoor gereleerde voorstel van de Commissie van Herstel. Vermoedelijk moet deze houding aan twee oorzaken worden toegeschreven. In de eerste plaats is men er te Parijs vrijwel zeker van, dat van een discussie omtrent vermindering van de Duitsche schadeloosstelling niets zal komen, althans niet als gevolg van de met drie tegen één genomen besluiten van de meergenoemde Commissie. Het is natuurlijk mogelijk, dat iets in deze richting zal worden ondernomen in verband met de Haagsche conferentie, doch dan zullen hoogstwaarschijnlijk hiertegenover wel concessies worden verstrekt. Het is dan ook wel zeker, dat Frankrijk opnieuw een politiek succes heeft te boeken, al zijn de financiële verhoudingen van het land hierdoor geenszins opgeklaard. Secundo echter moet in de vaste houding van de markt te Parijs de invloed van Regeeringswege niet worden onderschat. Vooral nu van een Duitsche leening en dus van Duitsche ontvangsten voor de Fransche schatkist in de eerste tijden geen sprake zal kunnen zijn, is een optimistische beurs van het allergrootste belang voor het succes van een binnenlandsche leening, die biano afzienbaren tijd aan de markt zal moeten komen. Een geringe steun kan hier reeds veel tot stand brengen en kan zelfs de speculatie als hulp troepen naar voren brengen.

Te Londen is de beurs kalm, doch vast geweest. Voor Engeland is de kwestie eener Duitsche leening dan ook niet van zoo overwegend belang, al ontkent de City niet, dat er voordelen, ook voor het Britsche Rijk, te behalen zijn, indien Duitschland als solvabel cliënt kan worden geboekt. Dringend echter is het verlangen naar een oplossing geenszins. Thans reeds is Duitschland op vrij groote schaal afnemer van Engelsche steenkolen, staal en ijzer; een ontwikkeling als tot nu toe heeft plaats gevonden, is derhalve geen beletsel geweest tot het drijven van handel op ongetwijfeld zeer soliden grondslag. Hierbij komt, dat men in financiële kringen tamelijk sceptisch tegenover een Duitsche internationale leening staat. Men weet nog niet goed, waar deze onder te brengen zou zijn. De behoefte aan belegging in zuiver Engelsche waarden neemt thans reeds eenigszins af en men maakt zich geen enkele illusie ten aanzien van de graagte, waarmede het Engelsche publiek Duitsche schatkistwissels zou accepteren. Sir Henry Strakosch heeft bovendien onlangs in de „Times“ uitgeroepen, dat Engeland slechts een betrekkelijk geringe som voor dergelijke doeleinden ter beschikking kan stellen en hij heeft een zeer beperkte deelname aan een eventueele leening bepleit, ook al met het oog op den Sterling-wisselkoers, welke zou kunnen dalen, indien b.v. groote sommen aan Frankrijk ter beschikking gesteld zouden moeten worden. Van andere zijde heeft men voorgesteld de van Duitschland te ontvangen obligaties niet rechtstreeks bij het publiek te plaatsen, doch ze beschikbaar te houden tot ruil van Engelsche oorlogsleeningen, waarbij dan de Engelsche Regeering zich voor de rentebetaling garant zou moeten stellen. Veel meer dan academische beschouwingen zijn dit echter tot nu toe niet geweest; invloed op de beurs is er nagenoeg niet door uitgeoefend. Ook de onlangs opnieuw ingevoerde termijnhandel heeft geen verlevendiging van zaken te aanschouwen gegeven.

De markt te New York is eenigszins afgeweken van de richting der laatste maanden, in zoverre, dat hier en daar een geringe reactie op te merken is geweest. Voornamelijk was dit wel het geval voor aandelen in petroleum-ondernemingen, waaromtrent weder het oude gerucht van verzouting der bronnen opdook. Afgezien hiervan echter was men pessimistisch gestemd ten aanzien van het toekomstig rendement van dergelijke ondernemingen, vooral indien de winsten, als in het laatste jaar, voor de noodzakelijke uitbreidingen aangevend moeten worden, bij ontstentenis van een gemakkelijke geldmarkt. Deze houding heeft ook op de overige afdelingen ingewerkt, zoodat een vrij ongunstige houding het gevolg is geweest.

Te onzent is de markt vrij sterk verdeeld geweest. Met uitzondering van enkele afdelingen echter was het karakteristieke voor onze beurs een vrijwel absoluut gebrek aan omzetten. Ook de beleggingsmarkt heeft hiervan de gevolgen ondervonden. De vraag voor beleggingswaarden is tot een minimum teruggelopen en al is het aanbod aan den anderen kant ook niet groot, een stille markt heeft ook hier meestentijds een reactie der koersen ten gevolge.

	2 Juni	7 Juni	12 Juni	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	90	90 ¹ / ₁₆	89 ¹ / ₈	— ⁷ / ₈
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	88 ³ / ₁₆	88 ³ / ₄	88	— ⁷ / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	80 ⁵ / ₈	80 ³ / ₄	80 ³ / ₄	+ ¹ / ₈
3 ¹ / ₂ % „ „ „	73 ⁵ / ₈	73 ⁵ / ₈	73 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
3 % „ „ „	63 ³ / ₄	63 ³ / ₈	62 ¹ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	54	54	52 ⁵ / ₈	— ³ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	91 ¹ / ₄	91 ¹ / ₄	90 ¹ / ₂	— ³ / ₄
6 % „ „ 1919	96 ¹ / ₂	96 ³ / ₈	96 ¹ / ₁₆	+ ³ / ₁₆
4 % Oostenr. Kronenrente	³ / ₄	³ / ₄	³ / ₄	
5 % Rusland 1906	7	7	7	
4 % Rusl. bij Hope & Co.	6 ⁵ / ₁₆	7	6 ⁵ / ₈	+ ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	71 ¹³ / ₁₆	71 ¹ / ₈	70 ¹ / ₁₆	— ¹ / ₄
4 % Japan 1899	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	
4 % Argentinië Buitenl..	66 ¹ / ₈	66 ⁷ / ₈	66 ¹ / ₂	+ ³ / ₈
5 % Brazilië 1895	58 ⁷ / ₈	59 ¹ / ₄	57 ⁵ / ₈	— ¹ / ₄
7 % Staatsspoor	103 ³ / ₄	104 ³ / ₁₆	104 ³ / ₁₆	+ ⁷ / ₁₆
7 % Amsterdam	103 ⁵ / ₈	104 ¹ / ₄	104 ⁷ / ₁₆	+ ¹³ / ₁₆

Alleen de suikerafdeeling heeft een gedeedeerd vast en opgewekt verloop gehad. De directe aanleiding hiervoor is geweest het oploopen der suikernoteeringen te New York. Eerst hierna kwamen de berichten uit Indië binnen, die weliswaar alle een zeer optimistischen toon lieten hooren, doch op zichzelf, door de vaagheid der mededeelingen, toch niet in staat zouden zijn geweest een zoo scherp monteeren der betrokken koersen te voorschijn te roepen. Dat die stijging werkelijk vrij omvangrijk is geweest, bewijst wel het koersverloop van aandelen Vorstenlanden, die de berichtperiode nauwelijks onveranderd verlaten, ondanks de detacheering in dit tijdsverloop van een dividend van 12 pCt. Ook aandelen Handelsvereniging „Amsterdam“

hebben de gunstige gevolgen van de veranderde opvattingen omtrent de naaste toekomst onzer Indische suiker-ondernemingen ondervonden.

In de nauw verwante afdeling voor handels-ondernemingen heeft echter geen enkele variatie van beteekenis plaats gevonden. De markt voor industriële waarden heeft zich echter wel eenigszins kunnen herstellen, hetgeen vooral voor Jurgenswaarden tot uitdrukking is gekomen. Omtrent den uitslag van de emissie der Hollandsche tranche van de Jurgens-obligaties is niets officieel bekend gemaakt; daarentegen schijnt de Amerikaansche uitgifte voldoende te zijn geslaagd.

	2 Juni	7 Juni	12 Juni	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	130	132 ¹ / ₂	135 ¹ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Koloniale Bank	116	121 ¹ / ₂	124 ³ / ₈	+ 8 ⁵ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	124 ⁷ / ₈	124 ³ / ₄	125 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₈
Rotterd. Bankvereniging..	88 ³ / ₄	89 ³ / ₄	90 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek ..	37	41	43	+ 6
Van Berkel's Patent	30 ¹ / ₂	30 ³ / ₄	28 ¹ / ₄	- 2 ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek.....	4	3 ³ / ₁₆	3 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand	61 ¹ / ₂	65	66 ³ / ₈	+ 5 ¹ / ₈
Hollandia Melkproducten ..	129 ³ / ₄	111 ¹ / ₄	120	- 9 ³ / ₈
Philips' Gloeilampenfabriek	241	235 ¹ / ₄	235 ¹ / ₄	- 5 ¹ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken ..	71 ¹ / ₈	71 ¹ / ₂	73	+ 1 ⁷ / ₈
Compania Mercantil Argent.	37 ³ / ₄	39	.38	+ 1 ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	154 ³ / ₄	152 ¹	152 ¹ / ₈	- 2 ⁵ / ₈
Handelsver. Amsterdam ...	372	378	380 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	18	18	18	
Linde Teves & Stokvis	72	71 ¹ / ₄	72 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	1 ¹ / ₈	1 ¹ / ₈	1 ¹ / ₈	
Tels & Co's Handel-Mij.	23 ¹ / ₂	23	22	- 1 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	136	133 ¹ / ₈	135 ¹ / ₈	- 7 ¹ / ₈
Kon. Petroleum-Mij.	478	490 ¹ / ₂	478 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	27	27	26 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Steaua Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	39 ¹ / ₄	41	41 ¹ / ₄	+ 2
Amsterdam-Rubber-Mij. ..	70	67	67 ³ / ₄	- 2 ¹ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	45	44	44 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	131	131	135	+ 4
Deli-Batavia	248	234	247	+ 1
Deli-Maatschappij	209 ¹ / ₂	204	208	- 1 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij.	328 ¹ / ₂	329	340	+ 11 ¹ / ₂

¹ Ex div. ² Ex 12 pCt. div.

Petroleumwaarden hebben eenigermate gefluctueerd, doch de differenties waren per saldo nihil.

De rubbermarkt heeft aanvankelijk den stimuleerenden invloed ondervonden van de discussies omtrent beperking van den rubberaanplant met toezicht van regeeringswege. Langzamerhand is men echter weder sceptisch geworden, zoowel ten aanzien van de resultaten der beperking zelf als van de mogelijkheid eener doorvoering. Het slot is dan ook weder op een lager niveau gekomen met uitzondering van eenige minder courant verhandeld wordende waarden.

Tabakken bleven loom met uitzondering van aandelen Senembah, waarvan men een gunstige dividend-declaratie verwacht.

De scheepvaartmarkt was ongeanimeerd en eerder iets launier.

	2 Juni	7 Juni	12 Juni	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	130 ¹ / ₂	127	126 ³ / ₄	- 3 ¹ / ₄
" " „gem.eig.	114	111	109 ³ / ₄	- 4 ¹ / ₄
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ...	70	70	70	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	19	17	17	- 2
Java-China-Japan-Lijn	81	78	79	- 2
Kon. Hollandsche Lloyd ...	13 ¹ / ₈	11 ¹ / ₈	10 ³ / ₈	- 2 ³ / ₈
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	59 ¹ / ₂	55	53	- 6 ¹ / ₂
Koninkl. Paketvaart Mij. ...	85	82 ⁵ / ₈	86 ³ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Maatschappij Zeevaart	62	62	62	
Nederl. Scheepvaart-Unie..	101 ¹ / ₄	97 ¹ / ₂	98	- 3 ¹ / ₄
Nievelt Goudriaan	120	120	120 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Rotterdamsche Lloyd	124	121	125	+ 1
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	65	65	65	
" " „Nederland” ..	140	137	139	- 1
" " „Noordzee”	26 ¹ / ₄	26 ¹ / ₄	23	- 3 ¹ / ₄
" " „Oostzee”	60	60	59 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂

De Amerikaansche afdeling bleef aan den flauwen kant in aansluiting aan Wallstreet.

	2 Juni	7 Juni	12 Juni	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	165	175 ⁷ / ₈	175 ⁷ / ₈	+ 10 ⁷ / ₈
Anaconda Copper	116	111	110	- 6
Un. States Steel Corp.	104 ⁵ / ₈	105	103 ¹⁵ / ₁₆	- 1 ¹ / ₁₆

	2 Juni	7 Juni	12 Juni	Rijzing of daling.
Atchison Topeka.....	106 ¹ / ₄	105 ¹ / ₈	102 ¹ / ₂	- 3 ³ / ₄
Southern Pacific.....	96 ¹ / ₂	96	96	- 1 ¹ / ₂
Union Pacific	147	147 ¹ / ₄	145	- 2
Int. Merc. Marine orig. Com.	25 ¹ / ₄	24 ¹ / ₁₆	22 ³ / ₁₆	- 3 ¹ / ₁₆
" " " " prefs.	86 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂	83 ³ / ₄	- 2 ³ / ₄

¹ Ex 1¹/₂ pCt. div.

De geldmarkt was weder vrij ruim; prolongatie 3¹/₄ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Ook deze week zijn de oogstberichten over bijna de geheele wereld gunstig geweest. In West-Europa viel in de meeste streken regen, waardoor het gevaar van te groote droogte sterk verminderde. Zooals wij de vorige week schreven, verwachtten wij een oogststraming van wintertarwe van de Amerikaansche regeering van ca. 610.000.000 Bushels en het sedert gepubliceerde cijfer geeft 607.000.000 Bushels aan. Dit verschil is zoo gering, dat het overigens zeer gunstige bericht dan ook geen invloed had op de markt; men had er reeds voldoende op gerekend. Toch is de laatste dagen de markt te Chicago plotseling zeer flauw geworden, waarbij alle basis-factoren medehielpen. In de eerste plaats wel de nog voor den tijd van het jaar zeer ruime aanvoeren en verder de onvoldoende vraag voor export. De beschikbare voorraad is deze week wel wederom iets verminderd, in tegenstelling met de vorige week, doch deze vermindering is wel heel gering voor den tijd van het jaar, aangezien reeds op verschillende plaatsen de nieuwe oogst wordt binnengehaald. Ook de oogst van zomertarwe staat er goed voor, maar zooals men weet, moet de meest precare tijd van dezen oogst nog aanbreken.

De vraag in Europa is in het algemeen zeer onvoldoende geweest; alleen Frankrijk toonde eenige belangstelling en kocht verschillende ladingen La Plata-tarwe. Toch hebben de prijzen ook in Buenos Aires geen stand weten te houden en evenals te Chicago toonen zij van den 10den op den 12den Juni eene scherpe daling. De wereldverschepingen van tarwe en meel waren van matigen omvang, doch de totale hoeveelheid onderweg is ruim voldoende, vooral als men in aanmerking neemt, dat in verschillende landen en met name in Engeland, over geringe consumptie van brood geklaagd wordt. Tegen al deze factoren, die een lagere markt waarschijnlijk maken, staat de onzekerheid van de opbrengst der Europeesche oogsten, speciaal de Fransche oogst, welke opbrengst voorloopig nog zeer aanzienlijk lager geschat wordt dan verleden jaar.

In mais is in de afgelopen week niet veel omgegaan. De belangstelling voor La Plata-mais is nog steeds gering. De verschepingen van Argentinië waren niet groot, doch dit heeft ten slotte geen invloed op de markt uitgeoefend. Het aanbod van mais blijft zeer voldoende en dientengevolge wordt er slechts aarzelend gekocht. Buenos Aires liep aanvankelijk op, doch sluit op 12 Juni iets beneden het slot van 5 Juni. Ook in de maisprijzen te Chicago kwam weinig verandering, doch ten gevolge van belangrijke aankopen voor export, vonden de prijzen voor de zeehavens in verhouding hooger. Daar de Amerikaansche mais nog steeds de goedkoopste is, blijft Europa regelmatig betrekken.

In gerst en haver komen slechts weinig zaken tot stand, terwijl ook de prijzen weinig veranderd zijn.

Lijnzaad was sterk onderhevig aan de plotselinge dekingsvraag voor lijnolie voor spoedige levering, waardoor de prijzen voor dit artikel goed gehandhaafd bleven. Dientengevolge kochten de Europeesche olieslagens flinke posten La Platazaad, vooral voor spoedige verscheping. Daar evenwel Noord-Amerika flauw gestemd was en ook Zuid-Amerika wel wilde afgeven, zijn de prijzen te Buenos Aires niet gestegen.

Integendeel op den 12den Juni zijn zij wederom scherp gedaald, zoodat de markt op Pesos 11,90 tegen Pesos 12,70 een week tevoren sluit. Indien werkelijk Argentinië niet meer lijnzaad beschikbaar zou hebben als officieel geraamd, zou zij tegen het eind van dit jaar een mogelijk tekort hebben. De reeds zeer groote zichtbare voorraad aan de havens maakt het evenwel zeer onwaarschijnlijk te gelooven, dat het export surplus niet groter zou zijn.

Nederland. De tarwezaken hebben zich voornamelijk beperkt tot loco en spoedig gewachte partijen.

De maïsmarkt toonde niet veel leven. De vraag van de consumptie is nog steeds onbevredigend, hoewel er zich nog geen voorraden ophoopen. In de termijnmarkt werden af en toe flinke omzettingen bereikt, doch de meeste dagen was de stemming kalm. Voor gerst bestaat weinig belang-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe	Mais	Haver	Tarwe	Mais	Lijnzaad
	Juli	Juli	Juli	Aug.	Aug.	Aug.
10 Juni '22	114 ⁵ / ₈	62 ¹ / ₈	36 ³ / ₈	12,35	7,65	19,70
3 " '22	114 ⁷ / ₈	60 ³ / ₄	37 ¹ / ₄	12,50 ¹⁾	7,60 ¹⁾	20,20 ¹⁾
10 Juni '21	162 ⁵ / ₈	62 ¹ / ₈	37 ¹ / ₄	18,10 ²⁾	8,30	18,25 ²⁾
10 Juni '20	283	161	97 ³ / ₄	25,—	9,55	25,70
10 Juni '19	246	167 ³ / ₈	66 ³ / ₈	11,40 ²⁾	5,75	28,10
20 Juli '14	82	56 ⁷ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹⁾ Juni. ²⁾ per Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	12 Juni 1922	6 Juni 1922	13 Juni 1921
Tarwe* ¹⁾	13,75	14,—	22,—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	12,50	13,—	21,50
Mais (La Plata) ²⁾	195,— ⁴⁾	195,—	252,—
Gerst (48 lb. malting) ²⁾	218,—	224,—	268,—
Haver (38 lb. white cl.) ¹⁾	11,10	11,50	13,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad ¹⁾)	15,80	16,40	14,20
Lijnzaad (La Plata) ³⁾	425,—	432,—	410,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G. ⁴⁾ Nieuwe oogst. *) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4/10 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	4/10 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	8.352	408.588	463.873	—	26.216	9.727	434.804	473.600
Rogge	5.457	40.538	60.319	—	—	325	40.538	60.644
Boekweit	162	8.910	3.500	—	—	500	8.910	4.000
Mais	7.844	461.697	400.389	—	53.704	32.223	515.401	433.612
Gerst	3.765	58.610	109.238	—	2.505	4.596	61.115	113.834
Haver	1.693	45.093	20.966	—	50	430	45.143	21.396
Lijnzaad	795	72.569	68.178	1.000	50.968	49.803	123.537	117.981
Lijnkoek	602	34.745	58.082	—	1.547	12.776	36.292	70.858
Tarwemeel	25	24.164	15.070	—	3.743	1.070	27.907	16.140
Audere meelsoorten	—	4.639	18.164	—	1.740	1.247	6.379	19.411

stelling, doch voor haver bestond eenige vraag van Duitschland voor stoomende partijen, waardoor het aanbod sterk verminderde. Onze oleslaggers toonden veel belangstelling voor lijnzaad, vooral in stoomende of ladende positie. De voorraden van olie zijn geheel geruimd, doch voor de koecken daarentegen is de vraag zeer gering.

SUIKER.

In nagenoeg alle Europeesche bietsuikerlanden vielen deze week min of meer doordringende regens, welke den groei der bieten ten goede kwamen. Alleen in Tsjecho-Slowakije waren de regens onvoldoende en verlangt men nog zeer naar meer vocht.

De zich hier en daar kenbaar makende vrees als zoude de droogte het gewas reeds sterk benadeeld hebben is ongegrond. De ervaring leert, dat eene dergelijke langdurige droogte eerst dan van invloed zou zijn, als zij nog deze geheele maand had aangehouden.

F. O. Licht geeft voor de zichtbare voorraden de volgende statistiek:

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Duitschland 1 Mei	494.436	584.222	400.433
Tsjecho-Slowakye 1 Mei	194.980	389.227	214.973
Frankrijk 1 Mei	90.578	154.907	93.285
Nederland 1 Mei	94.425	90.514	64.411
België 1 Mei	55.651	92.048	48.375
Engeland 1 Mei	335.331	419.480	373.101

Totaal in Europa	1.265.401	1.730.398	1.194.578
V. S. v. N.-A. 25 Mei	215.744	209.967	42.016
Cuba, alle havens, 27 Mei	1.085.396	1.347.754	661.762

Totaal 2.566.541 3.288.119 1.898.356

De verschillende suikermarkten kenmerkten zich in de afgelopen week door eene zeer vaste stemming met eenen levendigen handel.

Amerika gaf den toon aan met groote afdoeningen tot oplopende prijzen. Cubasuiker werd tot d.l.c. 3—1/16 c.&f. New York verhandeld. Spot Centrifugals liepen sprongsgewijze op van d.l.c. 4,29 tot d.l.c. 4,61, terwijl voor termijnsuiker de noteringen met eene kleine schommeling opliepen voor Juli van d.l.c. 2,75 tot d.l.c. 2,91; voor September van 2,96 tot 3,19; voor December van 3,03 tot 3,22 en voor Maart van 3,02 tot 3,21.

De Cuba statistiek luidt:

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Weekontvangst t. 3 Juni	67.484	114.822	62.745
Tot. ontv. 1 Dec.-3 Juni	6.854.296	2.759.558	3.040.285
Werkende fabrieken	37	75	45
Weekexport tot 3 Juni	88.649	54.099	73.227
Tot. exp. 1 Jan.—3 Juni	1.901.588	1.366.902	2.392.181
Totale voorraad 3 Juni	1.063.704	1.407.048	62.745
Weekexport, Oude oogst	527		
Voorraad, Oude oogst	41.449		

Op Java kwamen groote afdoeningen door de Vereenigde Javasuiker Producenten tot stand tot f 12,50 voor Superieur; f 10,— voor Kanaalsuiker en f 9³/₄ voor Muscovados en werden in den loop der week een 4 tot 5 miljoen picols afgedaan. De limite voor Superieur is nu verhoogd tot f 12¹/₂ eerste kosten. Ook verschillende verkoopen van vroege leveringen uit de 2e hand kwamen tot stand tot resp. hogere prijzen.

Ook hier te lande heerschte eene vaste stemming en aan het einde der week liepen de prijzen op in sympathie met Amerika tot Juni f 25¹/₂/26¹/₂; Augustus f 24¹/₂/25 en December f 22¹/₂/22⁷/₈. De onziet bedroeg ongeveer 4000 tons. In Superieure Javasuiker Juni afscheep werd het een en ander afgedaan tot prijzen oplopende van f 23¹/₂ tot f 24¹/₂ c.&f. Holland.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Juni	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juli/Aug.	Amer. Granulated c. & f. Juni	
7 Juli '22	f 25 ¹ / ₄	Sh. 53/3	Sh. 19/3	Sh. 21/—	\$ cts. 4,48
31 Mei '22	„ 24 ¹¹ / ₁₆	52/9	18/6	20/7 ¹ / ₂	4,29
7 Juni '21	„ —	63/6	22/—	32/—	4,50
7 Juni '20	„ —	116/—	107/6	—	20,06
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/—	—	—	3,26

KATOEN.

Notering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	10 Juni '22	3 Juni '22	27 Mei '22	10 Juni '21	11 Juni '20
New York voor Middling	22,85 c	21,15 c	21,50 c	12,50 c	40,— c
New Orleans voor Middling	22,25 c	20,50 c ¹⁾	20,50 c	11,50 c	41,— c
Liverpool voor Fy Middling	*** d	12,18 d ¹⁾	11,84 d	8,40 d	28,91 d

¹⁾ 2 Juni '22.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 10 Juni '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	4192	4690	4142
„ Atlant. Havens	1664	1500	2973
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1572	1545	2946
„ „ 't Vasteland.	3783	3130	3110
„ „ Japan etc.			

Voorraden in duizendtallen	9 Juni '22	10 Juni '21	11 Juni '20
Amerik. havens.....	855	1618	980
Binnenland.....	648	1395	980
New York.....	213	142	41
New Orleans.....	183	459	327
Liverpool.....	862	1019	1136

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rto		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
10 Juni 1922	1.620.000	15.725	2.774.000	19.200	7 ⁹ / ₁₆
3 " 1922	1.636.000	15.650	2.796.000	18.700	7 ⁹ / ₁₆
27 Mei 1922	1.652.000	15.650	2.778.000	18.600	7 ¹⁷ / ₃₂
10 Juni 1921	844.000	12.400	2.910.000	13.400	8 ⁹ / ₁₆

Ontvangsten:

Data	Rto		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
10 Juni 1922 ...	33.000	3.596.000	108.000	8.050.000
10 Juni 1921 ...	71.000	3.035.000	169.000	10.046.000

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 8 Juni 1922.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

6980, 16/2, 90/4 kn. Java thee
5649 " Sumatra thee
120 " voor Hand. Rekg.

Totaal.. 12749, 16/2, 90/4 kn. thee.

9 Juni 1921:

18506, 12/2, 20/4 kn. Java thee
706 " Sumatra thee
1315 " ex voorgaande veiling.

Totaal.. 20527, 12/2, 20/4 kn. thee

Aanbod 1 Januari jl. tot heden idem 1921 idem 1920
8 veilingen 8 veilingen 6 veilingen.

Java thee	67953 kn.	141343 kn.	97604 kn.
Sumatra thee	18770 " 5714 "	7232 "	
voor Hand.rek.	4594 " 1482 "	2162 "	

Totaal..... 91317 kn. 148539 kn. 106998 kn

Bij een kalme stemming had de veiling een vlug verloop.

Oranje Pecco bracht ongeveer vorige prijzen op. Java Pecco's en Pecco Soudhon's werden (vlug tot gemiddeld 3 à 5 cts. boven taxatie verkocht, de Sumatra's bedongen circa taxatie.

Gebroken Pecco's en gebroken Oranje Pecco's werden weder eenige centen lager afgedaan. Slechts een enkel nummer mooi grof gruis, bedong iets boven taxatie, een belangrijk deel kwam evenwel niet tot afdoening.

Klein en ordinaar gruis werd goed verkocht en bracht taxatie of iets daanboven op.

Voor Witpunt was zeer weinig vraag, slechts een enkel partijtje werd tot vorige prijzen verkocht.

In de volgende veiling, te houden op 29 Juni e.k., zullen slechts 8300 kn. worden aangeboden.

RUBBER.

De noteeringen zijn deze week vrijwel onveranderd gebleven. Op de huidige prijsbasis geven verkoopers slechts razelend af; daarentegen is de vraag vrij goed. Eenige belangrijke transacties hebben plaats gevonden.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe Juni ..	39 "	40 1/2 "	
" " Juli/Sept.....	40 1/2 "	41 "	
" " Oct./Dec.....	42 "	42 1/2 "	
Smoked Sheets Juni ..	40 "	40 1/2 "	
" " Juli/Sept.....	41 "	41 "	
" " Oct./Dec.....	42 1/2 "	43 1/2 "	
13 Juni 1922			

COPRA.

De markt was deze week zeer kalm gestemd. Het aanbod is niet groot, doch de vraag voor consumptie blijft ook gering.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s stoomend	f 28,50
" " Juli/Aug.....	" 28,62 1/2.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 31 Mei 1922.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	Voorr.
	1 Jan. 1922	tot 31 Mei	tot 31 Mei	op 31 Mei
H. G. Th. Crone.....	115	5071	5186	—
Edgur & Co.....	—	641	569	72
Van Eeghen & Co.....	—	3450	3450	—
Handel en Cultuur Mij. ...	44	1442	1486	—
Hand. Venn. Maintz & Co.	199	125	324	—
Van Heekeren & Co.	—	1538	1538	—
Hoving & Beer.....	157	274	157	274
Internationale Prod. Cie.	348	1753	2101	—
Koning Teves & Co.	—	349	349	—
Landb. Mij. „Geboegan”..	64	88	152	—
Mendes de Jong & Co. ...	—	30	30	—
Mirandolle Voûte & Co... ..	—	8705	8705	—
Wm. H. Muller & Co.....	—	1118	1118	—
Ned. Mij. v. Overzeehandl	3617	1510	5127	—
C. Strauss Evans	—	472	472	—
W. Tengbergen & Co.....	—	200	200	—
Weise & Co.....	1298	2122	3420	—
Zweedsche Oost-Ind. Cie.	173	2368	2155	386
Order.....	—	2046	2046	—
	6015	33302	38585	732

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: De La Platamarkt toont geen verandering, doch de verkoopen zijn niet zoo aanzienlijk als de voorgaande weken. Noord-Amerika kocht wederom 27.000 Frigorifico-huiden tot laatstbetaalde prijzen. In Noord-Amerika is over het algemeen de toestand veel verbeterd. De lederprijzen stegen en op de verhoogde prijzen kwamen veel zaken tot stand. Centraal-Amerika en Columbia-huiden worden op 18 1/2/19 d.c. gehouden.

In Engeland verbetert de toestand regelmatig: De Liebig Maatschappij verkocht ca. 20.000 huiden en blijft verkooperster voor Colon ossen 9 1/2; Fray Bentos 9 1/2, voor koeien resp. 8 en 8 1/2 d.

In Antwerpen waren de zaken kalmer. De veiling van 8 Juni, die weliswaar meest uit incurante huiden bestond, verliep flauw, en er werd slechts 6 pCt. van het aangeboden verkocht. De Hollandsche looierij interesseert zich bijna niet voor huiden — vele looierijen zijn gesloten, enkele werken onbeduidend.

Inlandsche huiden: In Duitschland brengen de veilingen nog geregeld hogere prijzen. In Holland zeer kalm. Amsterdam veilt Dinsdag 13 Juni a.s. ca. 12.000 huiden en 6000 vellen.

Kalfsvellen: In het algemeen lusteloos.

Looistoffen: Mimosa noteert f 8.17,6 tot f 9.2,6. Quebracho Ordinary. f 24.10,-.

Rotterdam, 10 Juni 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
10 Juni 1922..	nom.	61.7/6	151.17/6	24.15/-	28.2/6
3 " 1922..	nom.	63.5/-	154.17/6	24.17/6	28.2/6
29 Mei 1922..	nom.	62.7/6	151.2/6	25.-/-	27.5/-
22 " 1922..	nom.	62.-/-	150.12/6	24.17/6	27.-/-
13 Juni 1921..	nom.	73.5/-	167.2/6	22.6/6	27.5/-
20 Juni 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.
SCHEEPVAART.
GRAAN.

Data	Petro-grad Londen, R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
5-10 Juni '22	—	—	14 c. ⁹	4/-	26/1½	26/1½
29 Mei-3 Juni '22	—	—	13 c. ⁹	4/-	27/6	27/6
30 Mei-4 Juni '21	—	—	6/3	6/3	54/6	54/6
31 Mei-5 Juni '20	—	—	—	10/6 ¹	—	112/6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
5-10 Juni '22	6/4½	10/7	13/3	13/3	5/2	7/3
29 Mei-3 Juni '22	6/7½	10/6	13/3	13/4½	5/5	7/3
30 Mei-4 Juni '21	—	17/6	—	—	—	—
31 Mei-5 Juni '20	37/6	—	72/6	—	f 12,-	kr. 50.-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
29 Mei-3 Juni 1922..	17/9	26/6	35/-	30/-
30 Mei-4 Juni 1921..	22/6	35/-	—	35/-
31 Mei-5 Juni 1920..	105/-	135/-	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	—

¹⁾ Voor Britsche schepen ²⁾ Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.
VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Mei 1922		Mei 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	2	13.820
Groot-Brittannië	26	179.065	27	186.357
Duitschland	—	—	1	1.457
Denemarken	—	—	1	9.292
België	—	—	1	15.747
Frankrijk	—	—	4	3.993
Italië ¹⁾	4	5.922	—	—
Rusland-Zw. Zee ²⁾	7	3.097	—	—
Roemenië, Bulg. ¹⁾	—	—	10	4.219
Senegal, Dakar ..	—	—	38	23.904
Totaal	37	188.084	84	258.789
Nationaliteit:				
Nederlandsche ..	33	185.240	37	204.681
Britsche	1	1.095	32	20.871
Duitsche	2	1.279	3	4.643
Noordsche	1	470	—	—
Belgische	—	—	5	2.305
Fransche	—	—	3	1.200
Deensche	—	—	2	50
Ver. Staten	—	—	2	25.039
Totaal	37	188.084	84	258.789

¹⁾ Bijleggers. ²⁾ Zeesleepbooten.

(B. Stofkoper.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Mei 1922		Mei 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	27	25.430	38	27.770
Groot-Brittannië	366	299.395	509	407.108
Duitschland	83	115.171	91	133.435
Noorwegen	62	130.008	40	69.364
Zweden	19	14.739	21	12.934
Denemarken	1	1.536	12	8.709
Rusland-Oostz.h.	2	1.529	2	2.720
Finland	4	2.060	2	1.421
België	22	38.785	26	43.207
Frankrijk	59	55.632	80	69.832
Spanje	36	53.278	22	25.835
Portugal	1	3.423	3	3.660
Italië	9	20.324	23	44.116
Levant	1	1.152	1	1.563
Rusland-Zw. Zee	1	2.278	—	—
Roemenië, Bulg.	3	3.883	10	17.448
And. Midd. Zeeh.	22	37.431	4	8.240
Over. Wk. Afrika	8	9.734	3	5.223
Oostkust Afrika	4	15.758	—	—
Zuid Afrika	—	—	3	8.481
Voor-Indië	10	38.500	5	20.742
Achter-Indië ..	—	—	3	10.350
Ned. Oost-Indië	4	13.549	3	13.920
And. Aziat. hav.	11	52.398	3	14.327
Australië	2	6.755	1	2.699
Vereen. Staten ..	42	174.401	33	143.338
Canada	2	7.441	—	—
Midden-Amerika	5	12.928	—	—
Ned. West-Indië	—	—	—	—
Nederl. Antillen.	1	474	1	241
Brazilië	—	—	3	8.215
Argent., Uruguay	22	68.222	12	36.561
Chili	4	10.121	1	2.109
Zuid-Georgi	1	3.619	—	—
Totaal	834	1.219.954	955	1.143.568
Periode 1 Jan.— 31 Mei	3.612	5.106.474	3.967	5.101.508
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	227	346.514	185	251.511
Britsche	274	355.718	441	464.620
Duitsche	93	91.973	110	44.069
Noorsche	74	98.792	37	60.916
Belgische	5	4.588	4	7.154
Fransche	49	62.973	49	39.744
Zweedsche	25	34.600	25	36.995
Deensche	10	15.793	24	24.001
Vereen. Staten ..	25	87.650	22	77.403
Andere	52	121.353	58	137.155
Totaal	834	1.219.954	955	1.143.568

¹⁾ 1913, 4.674 schepen met 5.552.511 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentsuur Maassluis.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	Mei 1922		Mei 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	2	311
Groot-Brittannië	3	2.047	1	163
Duitschland	12	1.571	13	2.876
Noorwegen	1	409	—	—
Zweden	1	121	4	263
Rusland-Oostz.h.	1	179	—	—
Finland	2	686	2	430
Vereen. Staten ..	—	—	1	2.442
Midden-Amerika	1	1.324	—	—
Totaal	21	6.337	23	6.285
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	4	1.232	6	634
Britsche	2	1.263	—	—
Duitsche	13	3.233	15	2.654
Fransche	—	—	1	2.442
Zweedsche	1	409	1	555
Andere	1	200	—	—
Totaal	21	6.337	23	6.285

(A. van Dijk.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 Mei 1922

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponeerd	f	1.784.700,—	
Deelneming in de firma's: B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen; B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede; LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.985.000,—, waarvoor in geld gestort		6.435.000,—	
waarvoor effecten gedeponeerd	f	1.550.000,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen.. f 7.770.108,25 waarvoor in geld gestort		6.017.808,25	
waarvoor effecten gedeponeerd	„	1.752.300,—	
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen	„	3.000.000,—	
ten eigen gebruik	„	33.361.650,—	
		<u>39.663.950,—</u>	
Kassa, Wissels en Coupons		29.481.929,53	
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		51.670.418,95	
Saldo's bij Bankiers: beschikbaar voor eigen gebruik	f	3.298.594,06	
voor rekening van derden	„	14.294.914,64	
		<u>17.593.508,70</u>	
Prolongatiën gegeven		10.450.635,—	
Eigen Effecten en Syndicaten		8.579.036,30½	
Credietvereniging	f	67.555.757,54½	
Af: loopende Promessen	„	7.832.500,—	
		<u>59.723.257,54½</u>	
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crd. f 52.804.083,71			
Af: loopende Promessen	„	2.775.000,—	
		<u>50.029.083,71</u>	
Voorschotten op Consignatiën		2.077.957,97	
Gebouwen		4.514.807,28½	
		<u>288.022.093,24½</u>	
Totaal	f	288.022.093,24½	

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—	
Reservefonds	„	8.200.613,62	
Buitengewone Reserve	„	1.000.000,—	
Waarborgfonds Credietvereniging	„	6.338.480,—	
Reserve Credietvereniging	„	3.425.259,47	
		<u>54.464.353,09</u>	
Aandeelhouders voor gedeponeerd als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:			
Effecten	f	1.744.700,—	
Contanten	„	40.000,—	
in Leen-Depôt Effecten	„	37.919.250,—	
„ Contanten	„	1.049.900,—	
		<u>39.663.950,—</u>	
Totaal Effecten		1.089.900,—	
Totaal Contanten		1.543.958,33½	
Zieken- en Pensioenfondsen		48.950.995,80½	
Deposito's		4.685.700,—	
Prolongatie-Deposito's		805.778,84	
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen			
Saldi Rekeningen Courant	f	82.803.714,06	
„ „ „ voor gelden in het Buitenland	„	14.294.914,64	
„ „ „ Credietvereniging	„	7.939.315,02	
		<u>105.037.943,72</u>	
Te betalen Wissels		27.807.061,86	
Nederlandsche Bank		1.612.626,92	
Diverse Rekeningen		2.359.824,67½	
		<u>288.022.093,24½</u>	
Totaal	f	288.022.093,24½	